

VIESTI

DRUŽTVA INŽINIRA I ARHITEKTA.

U Zagrebu dne 31. prosinca 1885.

Kuća g. baruna Ljudevita Vranyczany-Dobrinovića u Zagrebu.

Arhitekta *Otto v. Hoffer.*

 va kuća sagradjena je na uglu Zrinjskog trga i Kukovićeve ulice u Zagrebu — pram akademiji znanosti i umjetnosti, te služi svojom vanjštinom na ures otoga, liepima gradjevinama obilujućega trga, kojim se Zagreb punim pravom ponosi.

Gradište joj čini četvorinu od 2880^{mq}?

Kuća ima na svakom pročelju posebni ulaz, a na zarubljenom uglu uvoz. Ulazi su opredjeljeni za stanare, dočim uvoz služi jedino kuće gazdi.

Façada je udešena prema dvostrukoj svrsi ove zgrade, jer ona ima biti za gospodara prava palača a podjedno i građanska kuća, buduć se prostorije, koje sobstvenoj uporabi domačine potrebne nisu, iznajmiti imadu.

Na pomenutom uglu ima logjija na kojoj je sva krasota arhitekture strpana, tobož u znak da je ovo ulaz u palaču, dočim su ulazi za stanare jednostavni.

Isto tako je prvi kat bogatije ukrašen nego ostali, jer se stan gospodarev u tom spratu nalazi.

Prizemlje ukrašeno je ukusnim podstavkom i jednostavnom rustikom, a dieli ga liep pás od I. kata, pa čini ugodan utisak na motritelja uzprkos tomu što su prozori onizki.

Prvi se kat odlikuje i veličinom prozora i bogatijom arhitekturom, a II. je opet jednostavan izuzev bogati vienac, koji je prema cijeloj zgradi — imućna gospodara — udešen.

Krajevi obih krila zgrade označeni su ojakima rizalitima i ukrašeni lezenama, koje u skladu sa logijom stoje, te motiv ove potrebnom varijacijom pokazuju.

Cijela vanjština ipak nečini onaj utisak, koji bi po svojoj naravi činiti mogla. Kriva je tomu nedvojbeno ona neutralna siva boja, koja opet do-

kazuje da za *hrvatsko* sunce umjetnici sa sjevera većim dielom dorasli nisu. Ovdje se hoće boje i to *izrazite* boje.

Iz ovog razloga i dojmilju se nas nove zagrebačke ulice kao mrtvački grad — sve je sivo, biedo, bljutavo — kraj inače bezprikornih oblika.

Pomažite ovakovom bojom i akademičku palaču, pa je nitko voljeti, nitko poglegati neće!

O pojedinostima façade Vranyczanyeve kuće donosi nam tabla broj 21. sliku.

Vidi se tuj da su motivi renesanse izpremišani sa onima „zopfa“, nu gdjeje ne baš posve skladno.

Ni unutarnjost nije davala manje poteškoća kod urešenja nego i spoljašnost, jer je i tuj trebalo značaj palače i građanske kuće provesti, te jedno i drugo posebice naglasiti. Što se tiče samog urešenja, polučeno je i jedno i drugo; ali što se tiče razdiobe i udobnosti stanova, ni jedno ni drugo.

Tiesni i mračni hodnici na uštrb su cijeloj zgradi i dojmilju se neugodno svakog posjetitelja; š njima je on upravo iznenadjen, jer punim pravom očekuje bolju razdiobu u ovoj među najprve zagrebačke kuće spadajućoj zgradi. Ovakove hodnike imadu i bečke „Zinskaserne“.

Da razgledamo malo tu razdiobu koju nam predočuju table broj 16—19.

Pod cijelom je zgradom načinjen podrum. U njemu je smješten i stan pazitelja kuće koj je ujedno i vratarom.

U prizemlju je na uglu uvoz a taj je i glavnim ulazom, te služi jedino gospodaru.

Uvoz vodi kroz osmerokutni triem u liepo uredjeno dvorište, u kom su štale i ostale gospo-

darstvene prostorije, nu one su vješto maskirane te ni najmanje nekvare harmoniju.

U svakom krilu prizemlja su po dva stana za najam

Iz osmerokutnog triema u prizemlju dodje se na glavne stube, koje vode samo u I. kat i to u gospodarev stan. Stubište je zatvoreno do triema krasnima željeznima vratima, koje je izradio naš Mesić.

Kako većkrat rekosmo, u I. katu je gospodarev stan. Iz stubišta dodje se opet u osmerokuti triem, ležeći nad onim u prizemlju. Triem taj razsvjetljen je odzgor. Odavle dolazi se u ovalnu dvoranu. Obe ove prostorije sižu kroz I. i II. kat.

Ostale prostorije gospodareve leže lievo i desno dvorane, te zauzimlju cielo krilo u Kukovićevoj ulici, dočim je u drugom krilu još jedan stan za iznajmljenje.

U drugom su katu kao i prizemno 4 stana.

Razumije se samo po sebi, da je ciela zgrada izvedena što solidnije bijaše moguće.

Podrum je zidan kamenom i ciglom, ostali spratovi ciglom.

Podnožak načinjen je od doleskog vapnenca, ostale kamenarske radnje od istarskog (grižanjskog), kiparske pako od viničkog.

Ornamenti na fačadi lievani su od cementa. Nebijaše skoro gradnje u Zagrebu, kod koje je toliko mnogovrstnih obrtnika radilo i rabljeno kao kod ove.

Graditeljske poslove izveo je *Ferdo Kondrat*, inžinir i gradjevni poduzetnik u Zagrebu.

Klesarske radnje: gg. *Tonies* iz Ljubljane, *Luiggi Pierotti* i *A. Baumgarten*, oba iz Zagreba.

Kiparske: Ornamente od cementa *A. Bestebner* iz Zagreba; kipove od kamena *L. Pierotti*; glavice stupova od kamena *Tonies* iz Ljubljane, a unutarnje ukrašenje zgrade *Reinhold Völkel* iz Beča koji si je sam i osnove za nj načinio.

Stolarske radnje izveli su: Braća *Lapp* iz Gradca, *Budicki* i *Rajmund* iz Zagreba, braća *Schlump* iz Beča itd.

Bravarske: Braća *Lapp* iz Gradca, *Hamel*, *Zepolz*, *Medarić* i *Mesić* iz Zagreba; *štednjake Osek* iz Zagreba i više inih.

Parketi su iz zagrebačke tvornice, a **peći** iz *karlovačke, wienerberške, meissenske, Kornitzerove* tvornice peći u Zagrebu, te od *Pospešila* iz Zagreba i *Vurdele* iz Gradca.

Ugrađene je površine 1272^{m/2}; zgrada košta okruglo 140.000 for. dodje dakle 1^{m/2} na 118 for.

Zemaljske gradjevine u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji.

Dod ovim naslovom dobili smo omašnu knjigu koju je sastavio gradjevni odsjek kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade u Zagrebu za izložbu u Budimpešti pr. god.

Pošto će ova knjiga — akoprem za izložbu opredjeljena — ipak slabo u šire krugove doći, mislimo da ćemo ugoditi mnogim našim drugovima, ako iz nje gdje što obširnije ovdje navedemo.

Knjiga se dieli na dva poglavja. **Prvo poglavje** slovi o ustrojstvu zemaljske službe a dieli se u: **A.** Djelokrug kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade glede javnih gradjevina. **B.** Kr. vladni gradjevni odsjek, njegova razdioba i njegov djelokrug. **C.** Vanjski organi za obavljanje gradjevne službe u zemlji.

Mi se sad na ovo poglavje nećemo pobliže osvrćati, jer se o tom predmetu ima mnogo šta reći kao i u obće o tekničkoj struci u Hrvatskoj, a nedržimo ni dovoljnim samo nabrojiti što ne-

valja, nego treba i kazati, kako bi se moglo *bolje* urediti.

U **drugome poglavju** opisuju se „veće gradjevine izvedene od god. 1874. do uključivo god. 1884., način i troškovi uzdržavanja zemaljskih gradjevina.“ Opis se proteže i na bivše krajiško područje i gradnje izvedene iz investicionalne zaklade.

I. glava govori o cestogradjevinama; II. o vodogradjevinama a III. o „visokim gradjevinama“, pod čim se mniju raznovrstne zgrade ili zgradarstvo.

I. Ceste se dieli na troje vrsti:

1. *Državne ceste*, koje stoje pod upravom zajedničkoga kr. ug. ministarstva za javne radnje i komunikacije, ter za koju upravu su u starom provincialu počamši od god. 1870. u Zagrebu, Varaždinu, Požegi, Virovitici i Osieku, a u bivšoj Vojnoj Krajinu počamši od god. 1882. u Gospiću, Ogulinu, Karlovcu, Novoj Gradiški i Mitrovici posebni kr. ug. državni mjernički uredi ustrojeni.

Ima ih u svem u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji **1236·5** ‰_m, od kojih je koncem god. 1884. izgradjeno 1223 ‰_m, a neizgradjeno ostalo 13·6 ‰_m.

2. *Zemaljske ceste*, medju koje se broje prijašnje zemaljske i kotarske ceste.

One stoje pod vrhovnim nadzorom gradjevnoga odsjeka kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade u Zagrebu, a vanjsku upravu ovih cesta vodi gradjevno osoblje kr. podžupanija u starom provincijalu, u bivšoj Krajini pako osoblje kr. gradjevnih ureda sporazumno s dotičnim kotarskim uredima.

Duljina ovih cesta iznaša **4505·5** ‰_m od kojih su izgradjene odnosno pošljunčene do konca 1884. god. **3506·9**, a *neizgradjeno* ostalo je **998·6** ‰_m.

3. *Obćinske ceste*, koje političke občine uzdržavaju pod nadzorom kr. podžupanija u starom provincijalu odnosno kr. kotarskih ureda u bivšoj Krajini.

Ove ceste diele se na važnije i manje važne ceste, ter duljina istih iznosi **12693·5** ‰_m od kojih je izgradjeno odnosno pošljunčeno 1320 ‰_m, a ostalih **11373·5** ‰_m je neizgradjene.

U gradskim obćinama upravljaju s obćinskima cestama odnosna gradska poglavarstva.

„Uzdržavanje i novogradnja državnih cesta.

1. Gradjevnomu odsjeku nije potanko poznato koliko se troši godimice za uzdržavanje državnih cesta, jer upravu vode organi zajedničkoga kr. ug. ministarstva za javne radnje i komunikacije, pa se troškovi pokrivaju iz zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga proračuna.

2. U starom provincijalu izgradjeno je pod upravom kr. ug. zajedničkoga ministarstva za javne radnje i komunikacije od god. 1874. do 1884.:

- a) Dio ceste od *Našica* prema *Begtežu*, koja će se gradnja g. 1886. dovršiti.
Dosele izgradjeni dio je 13314 met. dug, ter troškovi su po prilici 200.000 for.
- b) Dio ceste od *Vukovara* u *Klisu*, koji će se takodjer dovršiti g. 1886.
Dosele izgradjeno je 8000 met. troškom po prilici 150.000 for.
- c) Uredjenje ceste *Barč-Pakračke* od kil. 27—35 55.100 for.

d) Pregradjenje osječčkoga dravskoga mosta 43.600 for.

e) Drveni most preko *Drave* kod *Barča*, koji spaja ugarsku sa Slavonijom kod *Terezovca* (Suhog Polja).

Ovaj most sagrađen je na temelju zakonskoga članka L. godine 1880. zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora troškom od 280.000 for.

f) Odkupljena je *lujzinska cesta* iz *Karlovca* u *Rieku* s ogranci od bivšega lujzinskoga društva troškom od 325.000 for.

i to na temelju zak članka XVII. g. 1879 zajedničkoga hrv.-slav.-ugar. sabora.

Ukupna svota gradj. odsjeku poznatih investicija zajedničkoga erara za državne ceste u starom provincijalu od god. 1874. do 1884. iznaša 1,053.700 for.

Glede uzdržavanja lujzinske ceste s ogranci vode se jošte razprave izmedju kr. ug. zajedničkoga ministarstva za javne radnje i komunikacije i kr. hrv.-slav.-dalm zemaljske vlade, *nu pošto se medjutim upitna cesta na zemaljski trošak uzdržava*, to je u zemljovidu cestovne mreže upitna cesta bojom zemaljskih cesta, a u izkazu zemaljskih cesta kao državna cesta pod upravom kr. hrv.-slav.-dalm zemaljske vlade označena

Duljina lujzinske ceste s ogranci iznaša 166.9 ‰_m ter se za njezino uzdržavanje iz zemaljske cestogradjevne dotacije godimice troši okruglo 24.000 fr.

3. U bivšoj Krajini izvedene su pod upravom gradjevnoga odjela bivše krajiške zemaljske upravne oblasti u Zagrebu od g. 1874. do uključivo 1881. mnoge nove cesto- i mostogradnje na državnim cestama. One preko 3000 for. jesu u izkazu IV. pobližje opisane.

Po tom izkazu proizlazi, da je iz krajiške investicionalne zaklade u tu svrhu potrošeno 947.211 for.
a na račun zajedničkoga državnoga erara 112.174 for.
Ukupno 1,059.385 for.“

Ovaj odsjek navedosmo doslovce s raznih razloga. Prvo da vidimo kako skupo gradi ugarski erar plaćajući 15 do 19 for. za metar duljine ceste. Drugo da je od potrošene i ovdje izkazane svote za

bivši provincijal i krajiško područje od ukupnih 2,114.000 for. odpalo na teret krajiške investicionalne zaklade 947.211 for. dakle skoro *polovica*, a ugarski erar doprinosao je u tu svrhu poprieko godišnje samo 110.000 for.

Za uzdržavanje cesta iz autonomnog budgeta trošilo se je u provincijalu poprieko godišnje 500.000 for., u Krajini 70.000, a iz investicionalne zaklade godišnje za novogradnje 238.500 for.

Poblize o tom vidi se iz sljedeće skrižaljke A.:

A.

Tek. broj	I m e n i t o	Pojedince	Ukupno	O p a z k a
		u forintih		
I. Iz odkupnine javnih radnja i doprinosa iz zem. cestogradjevne dotacije u području staroga provincijala.				
1	Za uzdržavanje zemaljskih cesta	5389900	—	Poprično na g. 489911 f. U gotovini poprično 95000 fr. povrhnje u naravi. Na godinu 8600 fr. Poprično na g. 832805 fr. i to iz odkupnine 445117 fr., iz dotacije 387688 fr.
2	Za izgradnje novih zemaljskih cesta, većih preloženja i većih mostova	2631673	—	
3	Za uzdržavanje občinskih cesta iz $\frac{1}{4}$ odkupnine	1045000	—	
4	Doprinosa za uredjenje občinskih cesta iz zemalj. sredstva	94285	—	
	Ukupno ad I.	—	9160858	
II. Iz zemaljske cestogradjevne dotacije u bivšoj Krajini.				
1	Za uzdržavanje zem. cesta doprinosa	770000	—	Na g. 70000 fr. povrhnje radnje u naravi. Poprično na g. 120000 f.
2	Za novogradnje zem. cesta, preloženja i veće mostove	237200	—	
3	Doprinosa za uzdržavanje mostova na občinskim cestama	110000	—	
4	Doprinosa za uredjenje občinskih cesta	184969	—	
	Ukupno ad II.	—	1302169	
III. Iz krajiške investicionalne zaklade.				
1	Za novogradnje državnih cesta i većih mostova	947211	—	Pod upravom zemaljskih organa.
2	Za novogradnje zem. cesta i većih mostova	1356162	—	
3	Za novogradnje občinskih cesta i većih mostova	81693	—	
	Ukupno ad III.	—	2385166	
	A. sveukupno za zem. i občinske ceste	—	12848193	

Iz ovog se izkaza vidi, da ukupni poprični trošak za gradnju i uzdržavanje cesta iznosi okruglo na godinu 1,168.000 forinti.

Izkaz B. na str. 30. i 31. predočuje, da kraljevina Hrvatska i Slavonija imap ovršinu od 42514·3 $\frac{\%}{m^2}$ i stanovništvo od 1,892.499 duša i da pogledom na 1236·5 $\frac{\%}{m}$ državnih i 4505·5 $\frac{\%}{m}$ zemaljskih ili ukupno 5742 $\frac{\%}{m}$ državnih i zemaljskih cesta dolazi na $\frac{\%}{m^2}$ **0·13**, a na 10.000 duša **30·4** $\frac{\%}{m}$ državnih i zemaljskih cesta.

Uzamši u obzir stanovništvo i gore izkazane godišnje troškove za zemaljske i občinske ceste u gotovini, proizlazi, da dolazi na dušu okrugli godišnji trošak **62** novč.

Brojevi ove skrižaljke jasno i glasno gorore. Vidi se odmah, u kojoj podžupaniji i kod kojeg je krajiškog gradjevnog ureda bilo valjanih upravitelja, — jer

u Krajini spadaše sva gradjevna uprava pod gradjevne urede, ne pako pod okružne oblasti. — Gdje je upravitelj valjao, tamo se je i gradilo, inače — što drugo radilo.

Tako n. pr. *belovarska podžupanija* sa 2159 $\%_m^2$ i 93.000 duša neima državne ceste *ništa*, zemaljskih 121 $\%_m$, izgradjenih; občinskih 120 $\%_m$, izgradjenih a *neizgradjenih občinskih 1321* $\%_m$.

Gradjevni ured gospički sa 5774 $\%_m^2$ i 151.000 stanovnika: Državnih cesta 232 $\%_m$, izgradjenih zemalj. cesta 332 $\%_m$, izgradjenih občinskih 292 $\%_m$ a neizgradjenih samo 757 $\%_m$.

Gradjevni ured vinkovački sa 5000 $\%_m^2$ i 200.000 duša državnih cesta 113 $\%_m$; zemaljskih izgradj. cesta 139 $\%_m$, izgradjenih obč. cesta samo 7 $\%_m$ a neizgradjenih 960 $\%_m$!

Ova tri primjera iztrgoso iz skrižaljke na brzu ruku, a tko se za koju podžupaniju pobliže

C.

zanima, može si ovakov izvadak sam čitati iz skrižaljke.

II. Iz naslova „Vodogradjevine“ vadimo sljedeće:

Ugarski državni erar potrožio je ovo 10 godina na Savu 63.000 for., na Dravu 863.000 for., na Kupu 103.000 for.

Iz autonomnog i krajiškog proračuna potrošeno je na Savu 2,520.000 for., na Dravu 159.000 for., na Unu 9000 for., na Basut, Spačvu i Studvu 219.000 for.*

Za čišćenje, uzdržavanje itd. manjih potoka i kanala potrošeno je u provincijalu 736.000 for., u Krajini 530.000 for.

Zatim u Krajini za obskrbu vodom i to: za gradnju vodovoda 186.000 for., za gradnju bunara i vrela 37.000 for., za gradnju šterna 140'00 for.

Cieli potrošak na vodogradjevine predočuje nam sljedeća skrižaljka C.:

Tekući broj	Na	Doprinos					
		interenta		držav- noga erara	zemaljske vlade	investi- cionalne zaklade i stranom iz krajiš- koga budgeta	ukupno
		davajući ručne i vozne te- žake kao i gradivo u vrijed- nosti od	u gotovom novcu				
f o r i n t i h							
1.	Državne rieke izim rieke Du- nava	—	—	1029500	—	—	1029500
2.	Zemaljske rieke, i to:						
	a) Savu	743055	13500	—	319510	1444125	2533762
	k tomu samoupravni trošak	—	—	—	13572		
	b) Dravu	39789	37338	—	82165	—	187936
	k tomu samoupravni trošak	—	—	—	28644		
	c) Unu	2347	—	—	—	6815	9162
	d) Bosut sa Spačtvom i Stud- vom	—	—	—	—	209627	209627
3.	Ine rieke i važnije potoke, ka- nale i ponore	388379	258298	—	120374	500594	1267645
4.	Ine gradnje u svrhu obskrbe sa vodom	—	—	—	—	359579	359578
	Ukupno	1173570	309136	1029500	564265	2520739	5597210

* Tomu protuslovi sljedeća skrižaljka. Uredn.

B.

Tekući broj	U području	Površina u □ kilo- metrima	Broj duša	D u l j i n a		
				državnih	zemaljskih	ukupno dr- žavnih i ze- maljskih
				u k i l o m e t r i m a		
I.	Podžupanije Riečke	600·4	47.122	22·5	159·2	981·7
II.	„ Delničke	1000·7	33.948	—	222·2	222·2
III.	„ Karlovačke	830 2	53.151	17·9	131·5	149·4
IV.	„ Jastrebarske	717·8	36.531	14·5	99·6	114·1
V.	„ Sisačke	1157·5	51.936	16·0	184·4	200·4
VI.	„ Zagrebačke	1371·0	117.073	60·9	167·5	228·4
VII.	„ Krapinsko-topličke	656·3	77.269	—	199 3	199·3
VIII.	„ Zlatarske	884·3	57.239	15·5	124·1	139·6
IX.	„ Varaždinske	782·1	86.155	27·8	175·1	202·9
X	„ Koprivničke	1082·0	69.092	—	136·1	136·1
XI.	„ Križevačke	1081·0	51.324	—	143·0	143·0
XII.	„ Belovarske	2159·9	93.728	—	186 4	186·4
XIII.	„ Križke	1315·5	42.234	34·7	108·2	142·9
XIV.	„ Pakračke	1132·5	36.963	90·7	69·1	159·8
XV.	„ Požeške	1247·0	38.294	55·0	115·5	170·5
XVI.	„ Virovitičke	1566·9	54 203	45·0	150·0	195·0
XVII.	„ Djakovačke	1628·6	47.574	54·6	124·9	179·5
XVIII.	„ Osječke	1585·9	78.686	73 5	122·6	196·1
XIX.	„ Vukovarske	1409·1	69.709	19·5	212·9	232·4
XX.	„ Rumske	1067·7	52.184	—	144·5	144·5
1.	Ličko-otočkog okružja	5774·2	151.045	232·8	362·7	595·5
2.	Ogulinsko-slunjskog okružja	3784·5	150.278	138·4	363·9	502·3
3.	Petrinjsko-novogradiškog okružja	4675 5	195.921	204·0	294·0	498·0
4.	Vinkovačko-petrovaradinskog okružja	5003·7	200.840	113·2	508·8	622·0
Ukupno u kralj. Hrvatskoj i Slavoniji		42,514·3	1,892.499	1236·5	4505·5	5742·0

Ciele cestovne mreže državnih i zemaljskih cesta dolazi	Državnih i zemaljskih cesta dolazi na □ kilometar	Na 10.000 dušah dolazi državnih i zemaljskih cesta	Občine imadu pod tehničko-administrativnim nadzorom oblasti uzdržavati obč. ceste i puteve	Ukupno zemaljskih i občinskih cesta i puteva	Izgradjene zemaljske ceste	Izgradjene občinske ceste	Neizgradjene zemaljske ceste	Neizgradjene občinske ceste
n postoteima	u kilometrima							
3·17	0·30	38·7	97·5	256·7	159·2	27·0	—	70·5
3·78	0·22	64·8	201·9	424·1	219·3	62·5	2·9	139·4
2·60	0·17	28·3	306·1	437·6	131·5	8·0	—	298·1
1·98	0·16	31·3	494·2	593·8	98·5	33·8	1·1	460·4
3·49	0·17	38·6	517·4	701·8	184·4	115·3	—	402·1
3·98	0·16	19·4	466·6	634·1	165·3	139·3	2·2	327·3
3·48	0·30	25·8	350·4	549·7	197·6	34·7	1·7	315·7
2·43	0·16	24·6	501·0	625·1	122·9	63·7	1·2	437·3
3·53	0·25	23·4	286·4	461·5	175·1	60·9	—	225·5
2·37	0·13	19·6	535·8	671·9	129·5	87·2	6·6	448·6
2·49	0·13	28·1	551·5	694·5	141·1	17·1	1·9	534·4
3·25	0·09	20·0	1442·4	1628·8	121·6	120·8	64·8	1321·6
2·48	0·11	34·3	454·0	562·2	68·1	0·2	40·1	453·8
2·80	0·14	43·1	340·0	409·1	47·1	—	22·0	340·0
2·96	0·14	44·6	145·5	261·0	115·5	35·7	—	109·8
3·41	0·12	36·0	783·6	933·6	101·0	4·0	49·0	779·6
3·12	0·11	37·6	532·2	657·1	75·7	6·8	49·2	525·4
3·42	0·12	25·0	452·5	575·1	24·7	1·5	97·9	451·0
4·04	0·16	33·1	537·1	750·0	87·9	—	125·0	537·1
2·50	0·13	27·8	447·3	591·8	54·2	4·2	90·3	443·1
10·40	0·10	39·1	1050·1	1412·8	332·3	292·7	30·4	757·4
8·77	0·13	33·5	730·0	1093·9	330·4	76·1	33·5	653·9
8·68	0·11	25·4	502·6	796·6	284·3	121·4	9·7	381·3
10·87	0·12	31·1	967·4	1476·2	139·7	7·2	369·1	960·2
100·0	0·13	30·4	12693·5	17199·0	3506·9	1320·0	998·6	11273·5

III. Iz naslova: „Visoke gradjevine“ vadimo:

„Prema ustroju kr. zem. vlade razdijeljena je i uprava zgrada na pojedine kralj. vladne odjele, a arhitektonski odjel gradjevnoga odsjeka vrši tehničku službu za sva tri vladna odjela, te se u tom arhitektoničkomu odjelu gradjevnoga odsjeka izpituju, obredjuju, preinačuju i odobravaju u tehničkom pogledu sve osnove zasjecajuće u visoke gradjevine autonomne zemaljske uprave, koje osnove za uzdržavanje, adaptiranje i omanje novogradnje izradjuju u starom provincijalu tehnički izvjestitelji kr. podžupanija, a u bivšoj Krajini gradjevni uredi.

Osnove za oveće novogradnje izradjuju se u arhitektoničkom odjelu gradjevnoga odsjeka.

Pošto se dakle prema gore rečenom ustroju zemaljske uprave ova dieli na:

- I. Odjel za unutarnje poslove;
- II. Odjel za bogoštovje i nastavu;
- III. Odjel za pravosudje;

to su i dotične zemaljske sgrade u kojih su pojedine oblasti, te javni njihovi zavodi, ili organi smješteni, razdijeljene na pojedine kr. vladne odjele.

Trošak za uzdržavanje sgrada:

Ad I. političkoga etata:

a) u starom provincijalu iznaša godimice	13.500 fr.
b) u bivšoj Krajini	49.300 „
Ukupno	62.800 fr.

Ad II. Na sgrade služeće svrsi bogoštovnoj i nastavnoj iznaša trošak:

A. Na bogoštovne zgrade t. j. župne crkve i župne dvorove:

a) U starom provincijalu 28.000 fr.

b) Župne i parohijalne, kao i crkve inih vjeroispovijesti u bivšoj Krajini, te stanove dušobrižnika uzdržavaju dotične crkvene občine same, a prigodom izvanrednih većih popravaka, kao i skroz siromašnim obćinama, podjeljuju se iz autonomnoga budžeta razmjernje podpore, koje popriečno na godinu iznašaju u svem 10.000 fr.

B. Na zemaljske sgrade u svrhe uredovne, zatim viša srednja učilišta:

a) U starom provincijalu 5.000 fr.

b) U bivšoj Krajini 12.000 „ 17.000 fr.

Pučke škole koli u starom provincijalu, toli u bivšoj Krajini, uzdržavaju političke občine, te se u bivšoj Krajini i za uzdržavanje ovih sgrada siromašnim obćinama podjeljuje podpora iz zem. budžeta.

Sveukupno 55.000 fr.

Ad III. Na sgrade pravosudnoga etata. koje upravlja vladni odjel za pravosudje, iznaša trošak uzdržavanja u starom provincijalu i bivšoj Krajini ukupno 30.000 fr.

Posljednjih godina jest što kupljeno, a što iz nova sagrađeno sgrada:

Ad I. Pod upravom kr. vladnoga odjela za unutarnje poslove:

a) U starom provincijalu za 905.300 fr.

b) U bivšoj Krajini za 17.000 fr.

Sveukupno 922.300 fr.

Ad II. Pod upravom kr. vladnoga odjela za bogoštovje i nastavu:

U starom provincijalu i bivšoj Krajini ukupno 1.006.900 fr.

Na račun investicionalne zaklade u Krajini za srednje i pučke škole 679.050 fr.

Pučke škole u starom provincijalu grade občine vlastitim troškom, a veoma siromašne občine dobivaju podpore iz zemaljskih sredstva. Pošto

se pako u zemalj. budgetu u tu svrhu može uvrstiti mala svota od 10.000 for. godimice, to i podpore neprekoračuju svote od 1000 for. za pojedine objekte. U posljednjih 11 godina pružena je dakle pripomoć za sagradjenje pučkih učiona iznosom od 110.000* fr.

U bivšoj Krajini gradile su se pučke škole do godine 1874., zatim od god. 1883. ovamo takodjer pripomoćju zemalj. sredstva, t. j. iz uzgojne i naobrazbene krajiške zaklade, dočim su u god. 1874—1882. većim dielom troškovi pokriveni iz investicionalne zaklade.

Ad III. Pod upravom kr. vladnoga odjela za pravosudje, kupljeno dotično izvedeno je novogradnja u provincijalu i Krajini: 695.370 fr.

Trošak za uzpostavljanje zemalj. sgrada stojećih pod upravom svih trijuh kr. vladnih odjela iza potresa tečajem godine 1882—1884. stojao je ukupno 160.000 fr.

Pregled ukupnih troškova za razne sgrade.

Prema tomu pokazuje se ukupni trošak za nabavljene zgrade i novogradnje i to pod upravom:

I. kr. vladnog odjela za unutarnje poslove	922.300 fr.
II. kr. vladnog odjela za bogoštovje i nastavu:	
a) iz budgeta	1,116.900 fr.
b) iz investicionalne zaklade	679.050 „ 1,795.050 „
III. kr. vladnog odjela za pravosudje	695.370 „
K tomu potrošak na radnje oko odstranjenja potresom nanešenih šteta	160.000 „
<u>Sveukupno</u>	<u>3,573.620 fr.</u>

Dočim na uzdržavanje otpada godimice za sgrade:

I. pod upravom kr. vladnog odjela za unutarnje poslove	62,800 fr.
II. „ „ „ „ „ bogoštovje i nastavu	55.000 „
III. „ „ „ „ „ pravosudje	30.000 „
<u>ukupno godimice</u>	<u>147.800 fr.</u>

Dakle u 11 posljednjih godina ukupno za uzdržavanja sgrada potrošeno 1,625.800 fr.

Ukupni troškovi novogradnjah i uzdržavanja 5,199.420 fr.

Sveukupni troškovi gradjevni iznašaju ovo 10 godina:

I. Cestogradjevine	12,848.193 fr.
II. Vodogradjevine	5,606.210 „
III. Sgrade	5,199.420 „
<u>Ukupno</u>	<u>23,653.823 fr.</u>

Porez za ovo 10 godina iznaša u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji najmanje 200 mil. for., investirano je dakle u zemlji na gradjevine okruglim brojem 10% i tu smo dakle daleko za drugima zemljama!

Školske klupe.

Zamolise nas nekoliko puta drugovi vanjski da im pošaljemo nacрте za valjane školske klupe. To nam je bio povod da takov nacрт uz naše Viesti pridodamo, nebi li tim poslužili još

kojemu a ujedno postigli i to, da nam po zemlji nebude raznolikih vrsti i oblika školskih klupa.

O samom obliku naše klupe nekoliko rieči; Kad je god. 1872. u bivšoj Krajini prestala

* Dakle od celokupnog poreza ni $\frac{1}{15}\%$ dočim se na uzgoj i oplemenjene konja troši godišnje 77.000 do 82.000 for. Zašto nebi? ta konji su važniji nego narod!!

vojnička uprava, počelo se je hvalevriednim marom kod krajiškog odjela za bogoštovje i nastavu raditi o podizanju prosvjete i unapredjivanju školstva.

Kod uređivanja prikladnih školskih zgrada izbacivale su se i starinske školske klupe dobro nam poznatog oblika, koje su možda odgovarale zahtjevima u podčastničkoj školi, nipošto pako onim u pučkoj. Bečka izložba g. 1873. dobro je u tu svrhu došla, jer se je tamo toga mnogo vidjelo što ini narodi izumiše i uvedoše u svojim školama.

Izabrala krajiška uprava tamo „Zwez-ov“ sistem. Što ju je na to odlučilo, nebi znali pogoditi. Možda to, što taj Zwez ima na svojoj knjizi „Das Schulhaus u. dessen Einrichtung“ u svom pompeznom naslovu 3—4 puta „Grossherzoglich“ ili možda i to, što u knjizi toj ima velik broj raznih tabela, koje te sjećaju na naše vojničke „Verpflegungstabellen für Krieg u. Frieden“. Mi bi rekli da ovo posljednje. Gospoda tadanji krajiški upravitelji bijahu još posvema militarci, te dakako volješe militarne forme. Prednost tog sistema leži poglavito u tom, što je posve jednostavan, pa takovu klupu može i loši ladanjski stolar načiniti, a ipak je prilagodjena raznoj veličini djece i — što je za mnoge ljude odlučujuće — nije skupa!

Zwez je odredio za te svoje klupe 6 raznih veličina, krsteć ih po dobi djece za koju će poglavito pristati, naime:

1.	za djecu od	6—8	godina
2.	„	8—10	„
3.	„	10—12	„
4.	„	12—14	„
5.	„	14—16	„
6.	„	16—18	„

Što krajiška uprava dokončala, to po svojoj navadi i izvela — nije ostalo samo slovo na papiru. God. 1874. gradile su se školske klupe po tom sistemu po svoj Krajini. Nu i krajiška gospoda misliše, da je sve savršeno, što je kod naših

sjevnih susjeda u — „Reichu“, pa da ga treba samo presaditi k nam.

Za tu dogmu „naših“, koju misaoni Hrvati već davno lažnom proglasiše, morao je i pisac ovoga gorku progutati.

Desio se naime u nekoj školi na visitaciji tadanji predstojnik krajiškog nastavnog odjela, te se sam osvjedočio, da su klupe, nabavljene po tom sistemu premalene i prenizke za djecu — tomu sam dakako ja kao „inžinir“ bio kriv!

Ja pako — poznat da pred starijim neznam šutiti — dokažem naredbom, planom i metrom u ruci g. predstojniku, da je sve onako točno načinjeno, kako je po krajiškoj upravnoj oblasti određeno bilo i pridodam tomu opazku, da su naša djeca obično puno veća nego li su srednjo-njemačka, za koju su ove klupe osnovane, pa da treba 2 najmanje vrsti ovih klupa kod nas posve izpustiti a i u ostalom nacrt ponješto promjeniti.

On mi reče, da to učinim i podnesem glavnomu zapovjedništvu kao krajiškoj upravnoj oblasti taj izpravljeni nacrt — što sam i uradio. I tako postade ova izpravljena Zwezom klupa, koju ni sam Zwez prepoznao nebi. Glavno zapovjedništvo dade moj nacrt autografirati i po njem su se klupe u krajiškim školama od onda gradile.

Tim sam nacrtom postigao i to, da se je riedko gdje jedna klupa za više nego troje djece načinila.

Stol za učitelja, koj je na planu takodjer sadržan, ostao je isti kako sam ga god. 1873. osnovao.

Ovaj sadašnji nacrt, koj kao prilog Viestima donosimo, posve je istovjetan sa onim; jedino tom razlikom, što smo u tabeli milimetre zaokružili u centimetre i neke nesuglasne kote u sklad doveli.

Preporučili bi pako g drugovom radi lakše obuke, da neprave jednu klupu za više nego za dvoje djece, podnipošto pako ne za više od troje; dakle da klupe budu 1'20 ^m a samo iznimice 1'80 ^m duge.

Društvene viesti.

V. odborska sjednica držana dne 21. travnja 1885.

I. Blagajnik izvještuje da je Bauindustrie-Zeitung iz Beča ovlastila svoga tajnika g. Jannoszu da s našim društvom sklopi pogodbu, po koj bi ona za naše društvo fotografički snimila raznih objekta u Zagrebu i fototipičkih otisaka za naše Viesti dala.

Tajnik taj stavlja cieniu za svaku snimku 15 for. za 100 otisaka 18 for., a za svaki daljnih 100 otisaka 10 for. Pošto društvo treba 200 otisaka za Viesti, stali bi ti otisci po listu 21½ novč. što se pogledom na vrst te reprodukcije puno čini.

Odbor zaključuje, da se dade na račun društva nači-

niti 8—10 snimaka pod uvjetom, da Bauind. Zeit. u cieni popusti, da ona nesmije te snimke bez privole društva ni za se ni za koga drugoga reproducirati, osim kao prilog svog lista ali uz uvjet, da nam prepusti od svojih snimaka po našem izboru komad po 10 novčića.

Tajnik društva bi imao daljne razgovore povesti pošto g. Antolca nebude dojd. dana u Zagrebu.

Ti objekti bili bi po prilici sljedeći:

1. Zgrada gospodarskoga društva sa paviljoni.

1. Stara štedionica u Marija Valerija ulici.

3. Jurjev kip pred kem. lab.

4. Jelačićev spomenik.

5. Bregovita ulica.

6. Markova crkva iz vana.

7. Spomenik 45 god. padših na Jurjevom groblju.

8. Preradovićev spomenik.

9. Amrožin spomenik, (oba na centr. groblju).

Nadalje po izvaji g. Antolca bi se pod firmom društva snimiti imale:

10. Façada Kola i Sokola.

11. Dvorana Sokola.

Trošak za snimanje nosili bi gg. Antolec i Kondrat.

12. Kuća Kratzelova, trošak bi nosio za snimanje Šafranek.

Tajnik čita dopis gr. pogl. u Osieku, kojim umoljava da društvo ocieni pripislanu osnovu gradj. reda za Osiek.

Primjerci se imadu razdijeliti gg. Altmanu, Kolaru. Lenuci, Kondratu i Grahoru, da osnovu preuče, da se uzmogne plenarnoj sjednici u svoje vrieme izvješće podneti.

Tajnik čita dopis gr. učitelja Hefela iz Siska, kojim on moli, da se od strane društva kod. vis. vl. podpomože njegova molba o izdanju razprave mu o mlinarstvu i mlinarskom nazivlju i ujedno da mu se od strane društva dade pripomoć za daljnje sakupljanje tehničkih naziva.

Zaključeno da tajnik o tomu predlog u dojdućoj sjednici donese.

VI. Odborska sjednica držana dne 29. travnja 1885.

Tajnik izvješćuje o dogovoru koga je imao sa tajnikom Junnoszom bečkoga Bau-Industrie-Zeitung u pogledu nabave fototipičnih otisaka raznih objekta za naše „Viesti“.

G. Junnosza pristao je na to, da naše društvo plati za svaki fotografini snimak 10 for., a za 205 otisaka tih snimaka 30 for., i da nam daje otisaka svojih vlastitih snimaka 100 komada po 10 for. Trećina od padajuće svote da se plati odmah, $\frac{1}{3}$ nakon dobivenih uzoraka od otisaka, ostala $\frac{1}{3}$ nakon dobivenih svih otisaka.

Odbor pristaje na tu pogodbu i ovlašćuje g. predsjednika da ju sklopi sa g. Junnoszom.

Na račun društva imadu se snimiti:

1. Sgrada gospodarskoga društva.

2. Sgrada štedionice hrvatske na Jelačićevom trgu.

3. Jurjev kip.

4. Jelačićev spomenik.

5. Markova crkva iz vana.

6. Spomenik 45. godine padših.

7. Amrožin spomenik.

8. Preradovićev spomenik.

Od sljedećih objekta platiti će društvo 30 for. za 205 komada otisaka:

9. Sokolova dvorana.

10. Sokolova i Kolova zgrada.

11. Kratzelova kuća.

Zaključeno na predlog tajnikov da se društvo abonira na Wiener Bau-Industrie-Zeitung.

VII. Odborska sjednica držana dne 12. kolovoza 1885. pod predsjedništvom gosp. nadmjernika Altmana.

1. Tajnik javlja, da se zapisnik zadnje odborske sjednice nalazi u tiskari radi objelodanjenja u Viestima, da će se s toga u budućoj sjednici tek čitati moći.

Prima se na znanje

2. G. predsjednik kao točku dnevnoga reda pitanje na urednika Viesti: U kome se štadiju nalazi izdanje 3. broja Viesti, pošto je evo kvartal na izmaku, a broj taj još nije izašao, pa su članovi nestrpljivi radi toga neredovnoga izlaska Viesti.

Tajnik odgovara, da je manuskript u tiskari i da će Viesti na svaki način tekućega mjeseca izaći.

3. Tajnik javlja, da su naručene fototipije od bečkog Bauindustrie-Zeitunga stigle osim one Jelačićevog spomenika, o kom javlja tajnik tih novina, da mu se je fotografična ploča sa negativom na putu razbila, pa će morati taj spomenik još jednom fotografirati, što će naskoro biti, jer njihov fotograf opet ovih dana u Zagreb dolazi.

Odbor pregleda zatim pripisane otisce, te zaključi, da se neprihvate: onaj štedioničke zgrade na Jelačićevom trgu, façade zgrade Kola i Sokola, spomenik na Jurjevskom groblju 45. godine padših i Preradovićev spomenik na centralnom groblju, jer su loše izvedeni, te neodgovaraju pogodbi.

Tajnik da javi taj zaključak spomenutim novinam, a da se za prihvaćene fototipije ujedno ostatak pogodjene svote pošalje.

4. Zaključeno bi, da se pribavi adresa ruskog tehničkog društva i stupi po mogućnosti s njim u savez.

VIII. Odborska sjednica držana dne 11. rujna 1885. pod predsjedništvom g. podpredsjednika Altmana.

1. Tajnik čita zapisnike zadnjih dviju sjednica, koji se bez primjetbe ovjeroljuju.

2. Isti predlaže račune za prošli broj Viesti, nu bude upućen na izplatu u vlastitom djelokrugu sa blagajnikom, pošto je trošak za Viesti po glavnoj skupštini već dozvoljen.

4. Isti javlja ponudu tajnika bečkog Bauindustrie Zeitunga, da će društvu dati uz znatno obaljenu cieniu „Album zagrebačkih gradjevina“ sadržavajući 45 fototipija, ako se uzme 100 exemplara uz cieniu od 12 for.

Zaključeno bi ponudu odbiti, pošto su se te novine obvezale te fototipije nam po 10 novč. otisak davati kad se 100 primjeraka naruči, u kojem bi slučaju tih 45 fototipija nas samo 4 for. 50 novč. stajale a zamotak da nas nebi više od 2—3 for. stajao.

3. Tajnik predlaže da se građanskomu učitelju u Sisku g. F. Hefele dade pripomoć od 50 for. za sakupljanje brv. nazivlja u suknaarstvu, koje kani ove jeseni sabirati. Predlog bi prihvaćen pod uvjetom, da sakupljeni materijal g. Hefele besplatno za naše Viesti dade, o čemu ga tajnik obavijestiti ima.

4. G. J. Grahor ml. predlaže, da se mladima arhitektima Pilaru i Holjcu dade pripomoć od 100 for. za sakupljanje građevnih oblika po Slavoniji i Srijemu koje su oni voljni za naše društvo obaviti.

Predlog bi prihvaćen i tajnik upućen, da im dade od strane društva preporuke na našu gg. sučlanove i drugove, neka bi im pri tomu poslu išli na ruku.

IX: Odborska sjednica držana dne 16. listopada 1885. pod predsjedništvom g. nadmjernika J. Altmana.

Tajnik čita zapisnike odborskih sjednica od 11. rujna o. g. koji se bez primjetbe ovjerovljuju.

Isti čita dopis odbora za proslavu petdesetgodišnjice hrvatskoga književnoga preporoda u Zagrebu od 10. listopada, kojim taj odbor umoljava da i inženirsko društvo izvoli sudjelovati dne 19. ist. mj. pri svečanom prenosu kostiju Babukića, Demetra, Gaja, Kurelca, Lisinskoga, Seljana, Vraza i Vukasovića iz gradske mrtvačnice na skupno groblje u zato opredjeljen paviljon, te svoju harnost slavnim pokojnicima pokaže i položenjem vienca na njihove liesove.

Zaključeno: 1. Da se pozovu gg. članovi društva, da izvole tomu prenosu što mnogobrojnije učestvovati. 2. Da pri toj svečanosti g. gradski nadmjernik Melkus kao najstariji član odbora izvoli sa tajnikom zastupati naše društvo, pošto će g. predsjednik i podpredsjednik po službenom poslu onih dana iz Zagreba biti odsutan. 3. Da se u imenu društva položi vienac na liesove spomenutih pokojnika. Trošak za vienac može iznašati do 25 for.

Adrese obrtnika i trgovina u građevnu struku zasiecajućih.

I. Iz Zagreba.

Graditelji i građevni poduzetnici.

Carnelutti Jos., Dalmatinska ulica.
Gagliardi Josip, Primorska ulica.
Grahor i Klein, Kukovićeve ulica
Heinzl V., Preradovićeve ulica.
Jambrišak J. J., Kukovićeve ulica.
Kondrat Ferdo, Kukovićeve ulica.
Ploehberger J., Kukovićeve ulica.
Šafranek i Wiesner, Berislavićeve ulica
Stejskal Ferdo, Prilaz.
Tassotti A., Palmotićeve ulica

Ploehberger J., Kukovićeve ulica, tvornica opeka.
Tassotti A., Palmotićeve ulica, tvornica klinkera.
Kornitzer E., Kukovićeve ulica, trgovina cementom iz Zidanog mosta.
Pierotti L., Kukovićeve ulica, trgovina cementom
Kufsteinskim
Šafranek V., Berislavićeve ulica, trgovina kamenine iz tvornice „Lederer i Nesseny“ iz Beča.
Kondrat F., zastupnik tvornice gvoždjenine Wagnera iz Beča.

Klesari i kipari.

Trgovine građevnim materijalom.

Deutseh Filip, Jurišićeve ulica, trgovina liesom.
Heinzel V., Preradovićeve ulica, trgovina liesom.
Mautner Ign., Vlaška ulica, trgovina liesom.
Grahor i Klein, Kukovićeve ulica, tvornica opeka.
Jambrišak J., Kukovićeve ulica, tvornica opeka.
Kondrat F., Kukovićeve ulica, tvornica opeka.

Bestebner A., Mesnička ulica.
Baumgarten I., Preradovićeve ulica.
Fuchs A., Frankopanska ulica
Grund L., Ilica.
Pierotti L., Kukovićeve ulica
Tassotti A., Palmotićeve ulica.
Strešnjak R., Kukovićeve ulica

(Nastavit će se).

Na ovome ćemo mjestu odsele donošati adrese hrvatskih građevnih obrtnika i onih zanatlija i trgovaca kojih struka u građevni obrt zasieca. — Priobćivati ćemo samo one tvrdke, koje nam radi njihove solidnosti preporučiti koj član društva. — Priobćivanje bit će lih u interesu hrvatskoga građevnoga obrta i naših članova, pa zato besplatno.

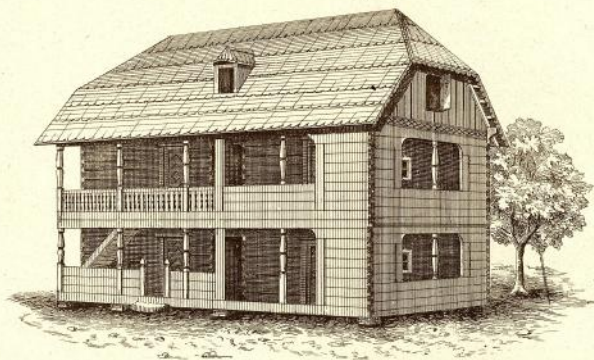
Ovomu broju pridana 1 fototipička tabla, doćim će tabla br. 21 sa dojdnućim brojem izaći.

Uredništvo.

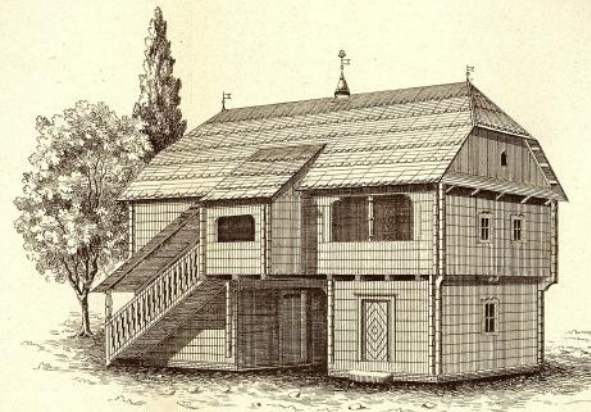
Sadržaj: Kuća g. bar. Ljud. Vranyczana u Zagrebu sa 5 tabla — Zemljske građevine u kraljevini Hrvatskoj god. 1874—1884. Školske klupe sa 1 tablom. — Društvene viesti. — Adrese hrv. građevnih obrtnika.

Vlastništvo i naklada društva inženira i arhitekta u Zagrebu. — Tisak Dioničke tiskare u Zagrebu. — Urednik: Nikola Kolar.

Slika 1. Seljačka kuća iz Bukevja.

Slika 4. Seljačka kuća iz Martinske Vesi.

Slika 2. i 3. Tlorisi.

1 : 200.

Prizemno.

Na trijemu (I. kat.)

Slika 5. i 6. Tlorisi.

1 : 200.

Prizemno.

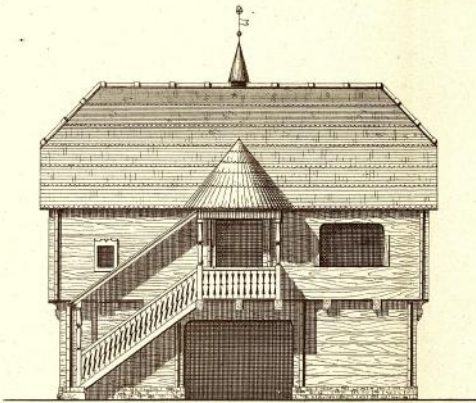

Na trijemu (I. kat.)

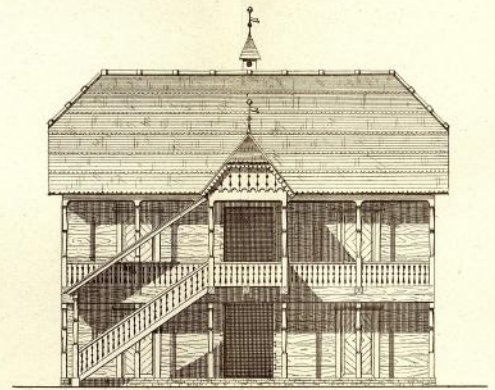

HRVATSKI GRADJEVNI OBLICI.

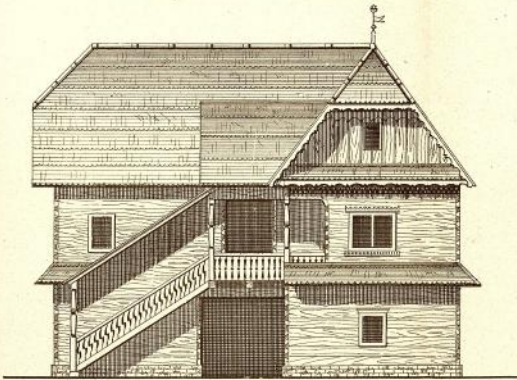
Sl. 1. Seljačka kuća iz Dužice.

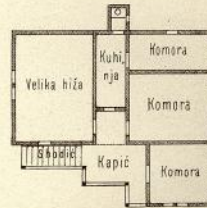
Sl. 2. Seljačka kuća iz Trebarjeva.

Sl. 3. Seljačka kuća iz Preloščice.

Sl. 4. I kat k sl. 3.

Sl. 5. I kat k sl. 2.

M. 1:200.

Hrvatska ladanjska kuća kod Siska.

Sl. 4. Učiona u občini Sela.

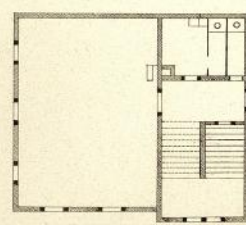
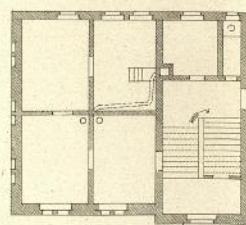
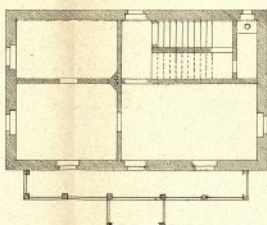
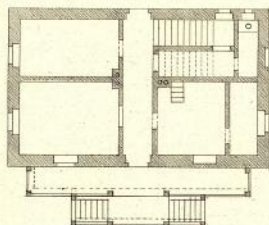

Prizemlje

prvi kat

Prizemlje

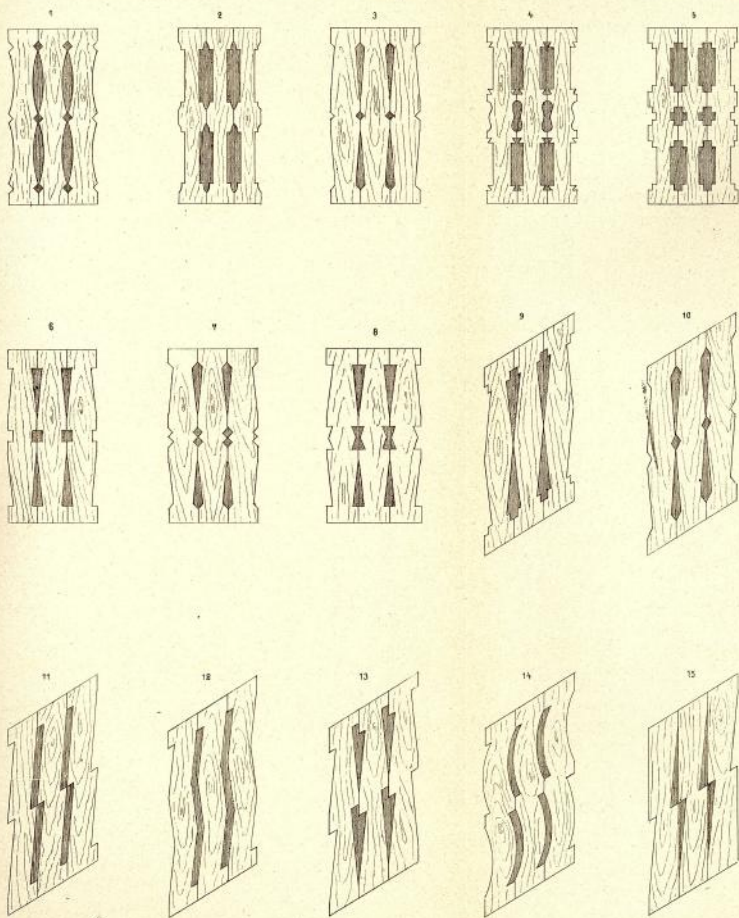
prvi kat.

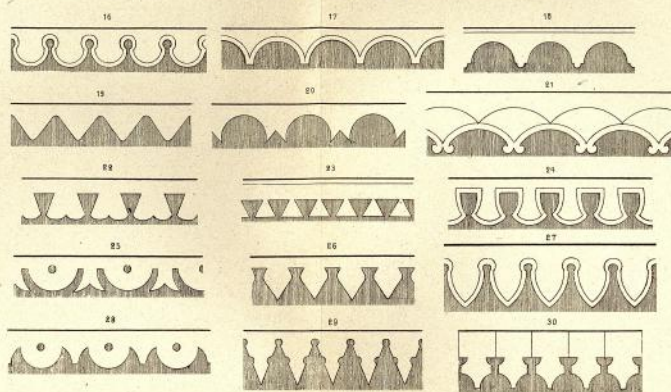
M. 1:200.

HRVATSKI GRADJEVNI OBLICI.

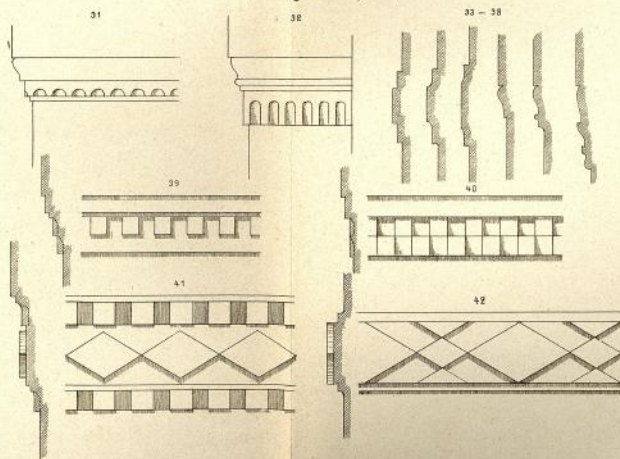
Iz cifrani oboji linica.

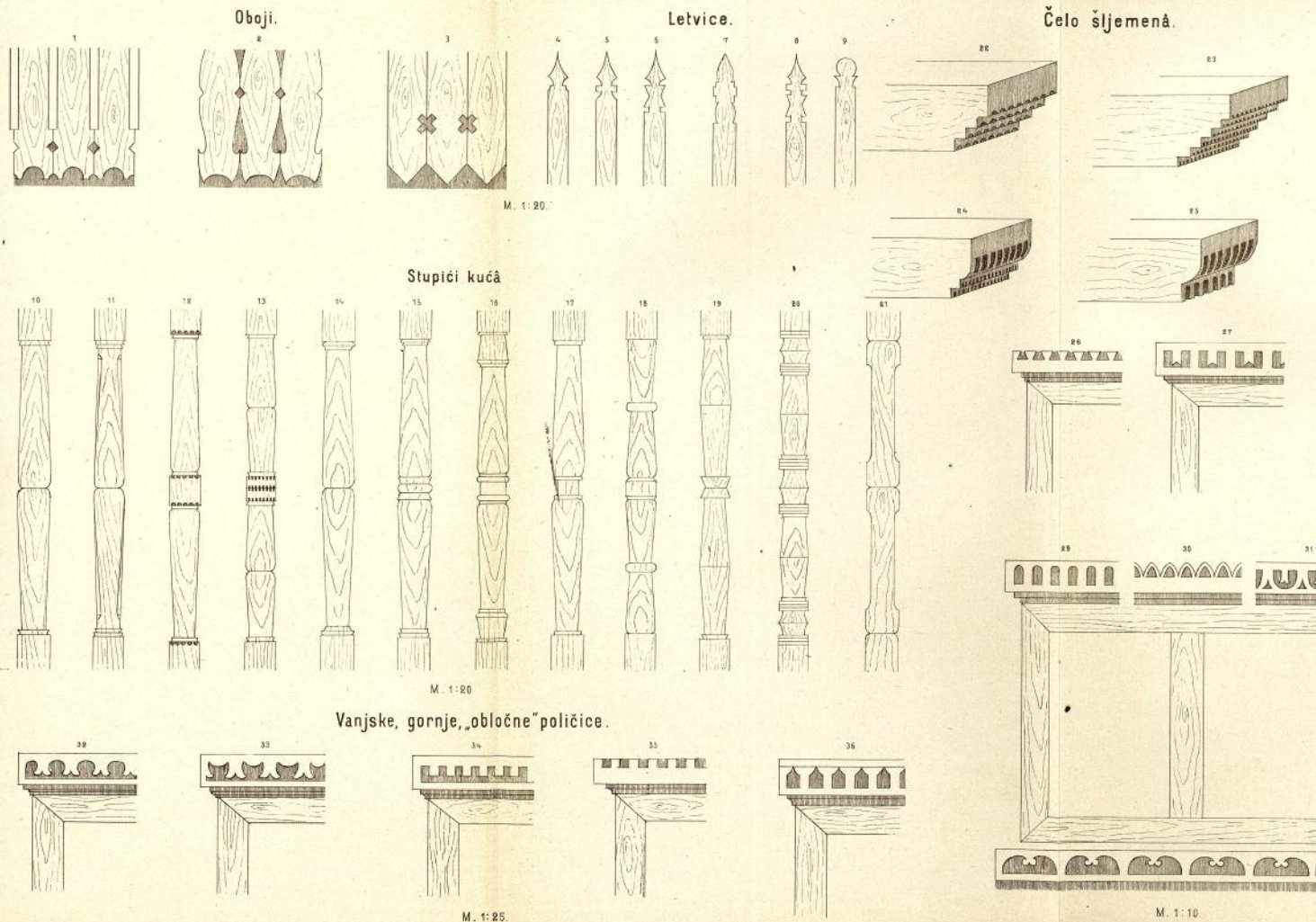
Cifre oko začelkâ.

Iz cifrani (medjukatni) napusti.

M. 1:20.

M. 1:20.

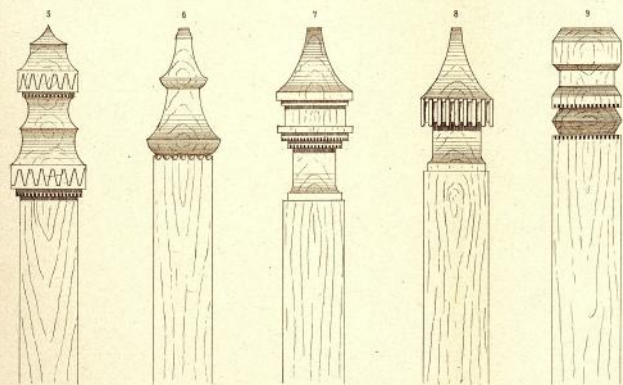
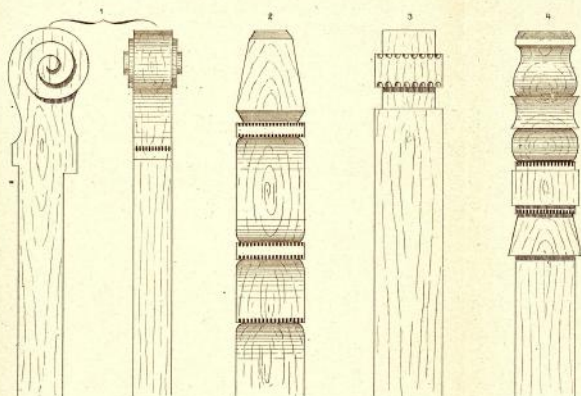
M. 1:20.

M. 1:25.

M. 1:10.

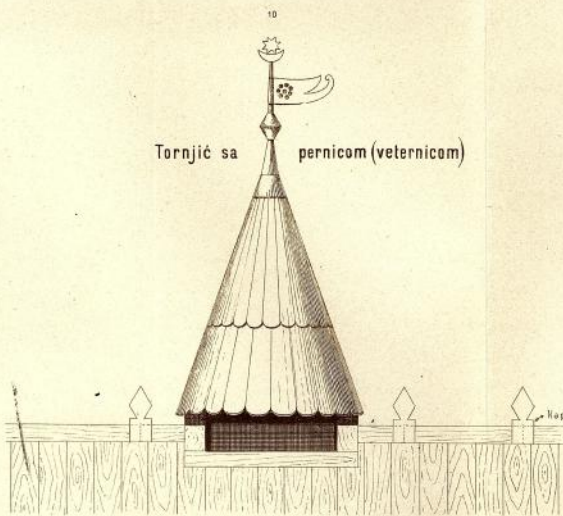
HRVATSKI GRADJEVNI OBLICI.

Stupovi kapija.

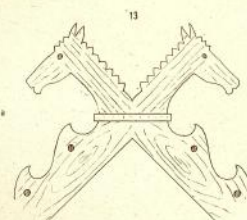
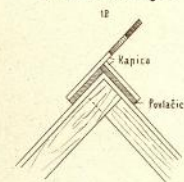
M. 1:10.

Tornjić sa pernicom (veternicom)

M. 1:20.

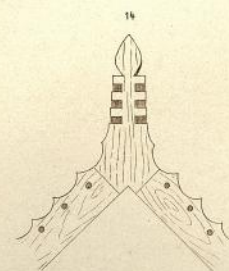
Cifra na začelju.

Tornjić sa kokotom.

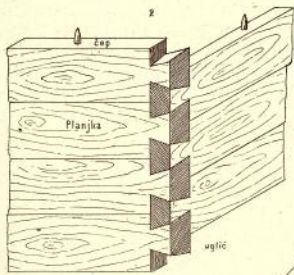
M. 1:20.

M. 1:20.

HRVATSKI GRADJEVNI OBLICI.

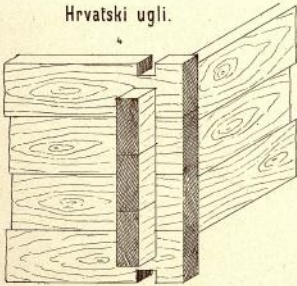
Njemački ugli.

Krugli ugli ili na mustače.

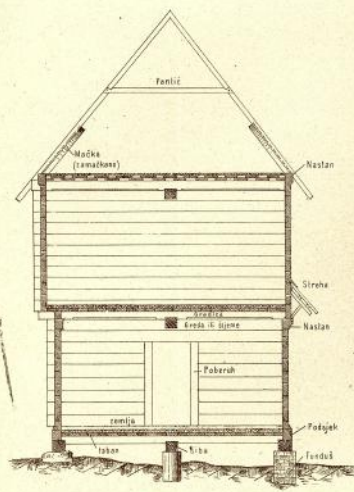

Hrvatski ugli.

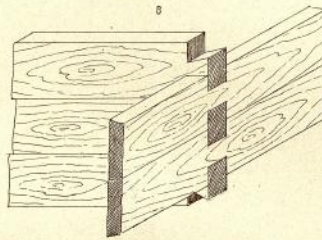
Viesti društva inženira i arhitekta u Zagrebu 1885.

Šematični presjek.

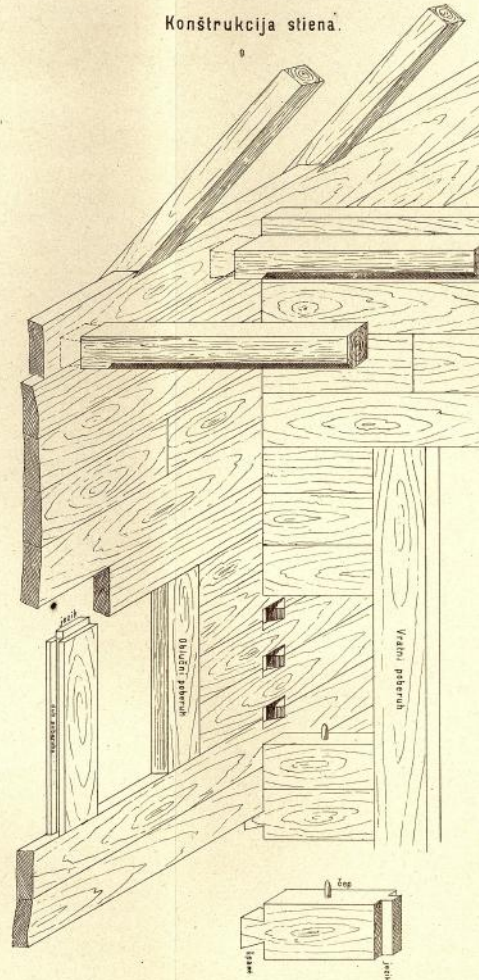

M. 1:100

Razdielne stiene

Konstruktivna stiena.

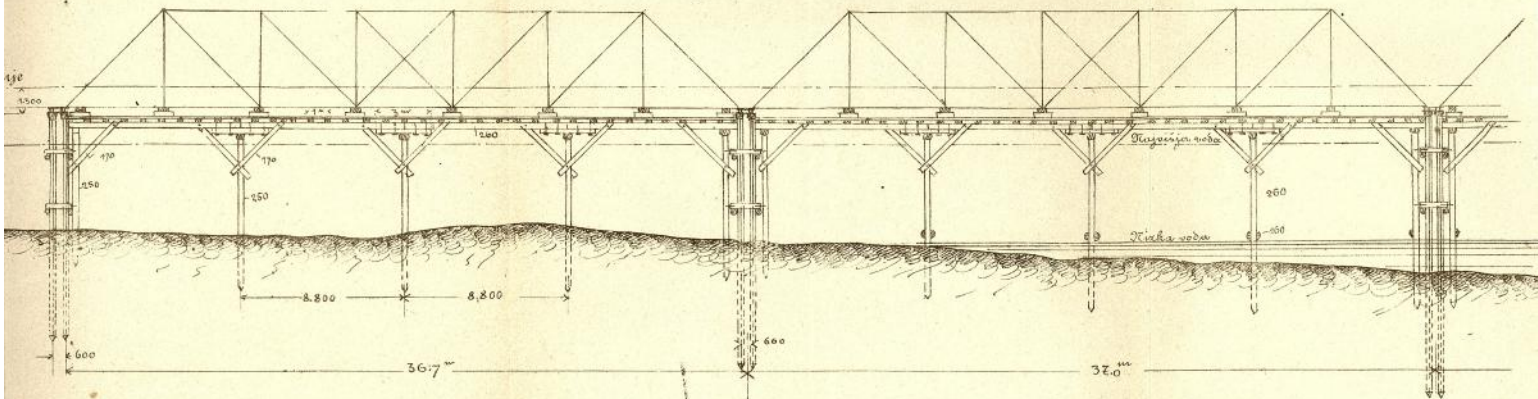

Sakupio i nacrt

Kupističkara i litografija Jul. Rukca u Zagrebu.

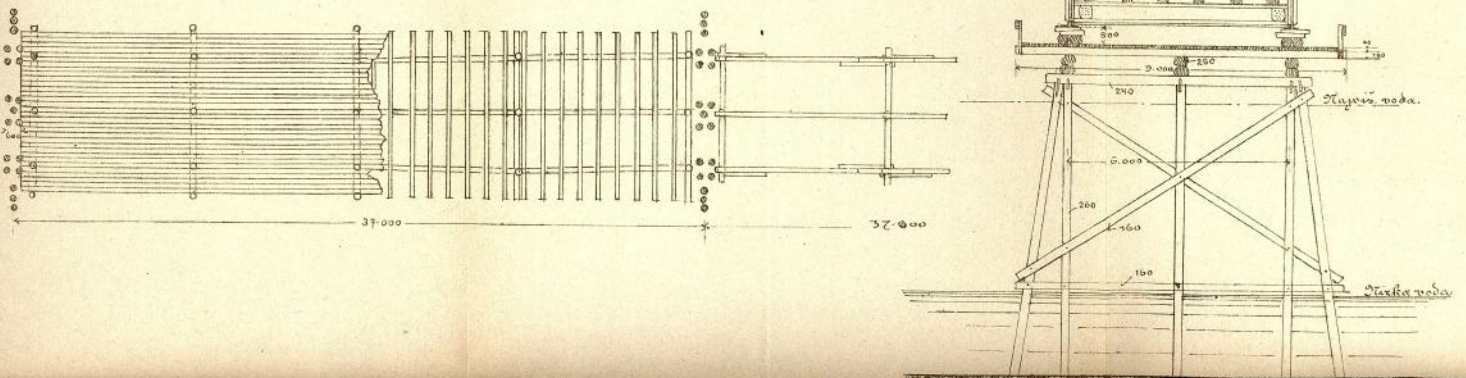
Skele za montažu.

pogled sa strane

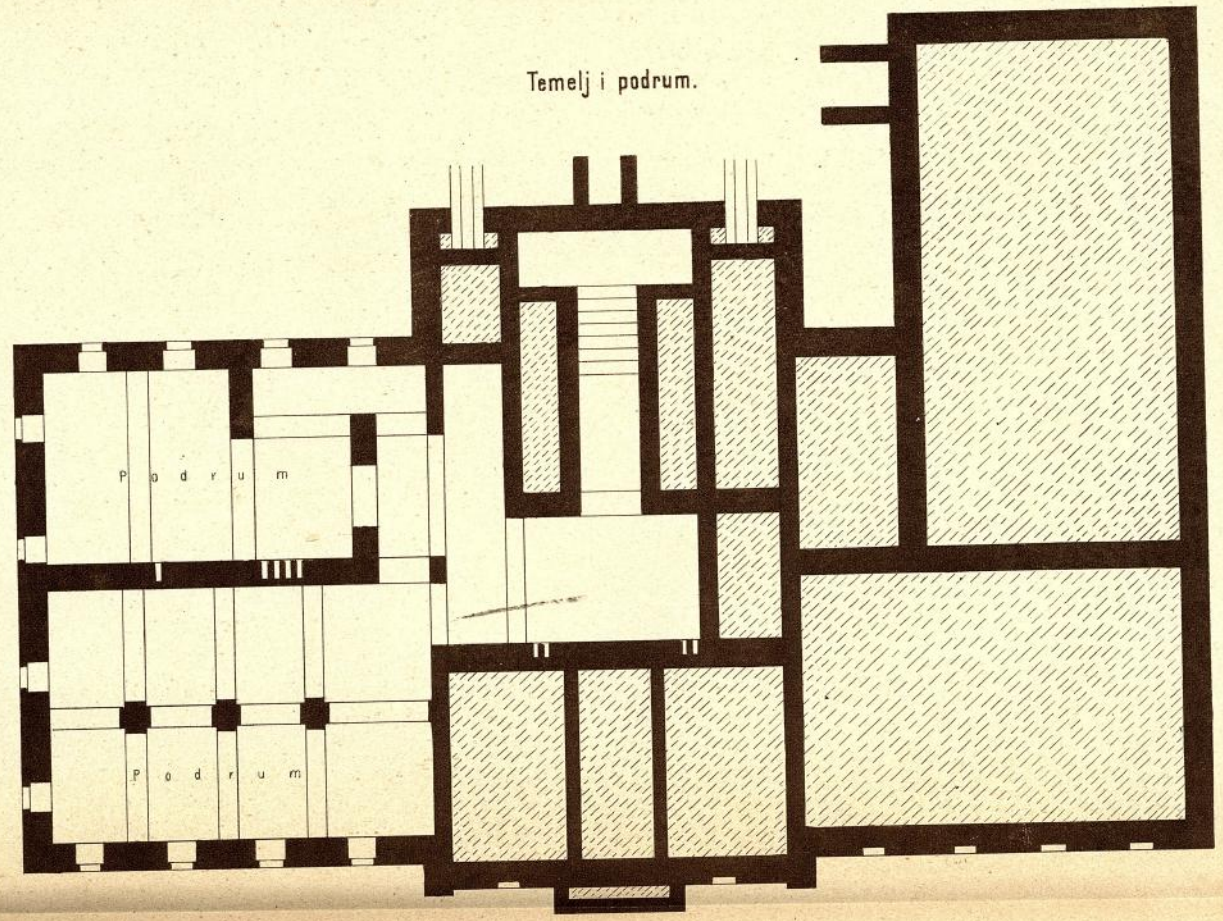
1 : 200

pogled od gore

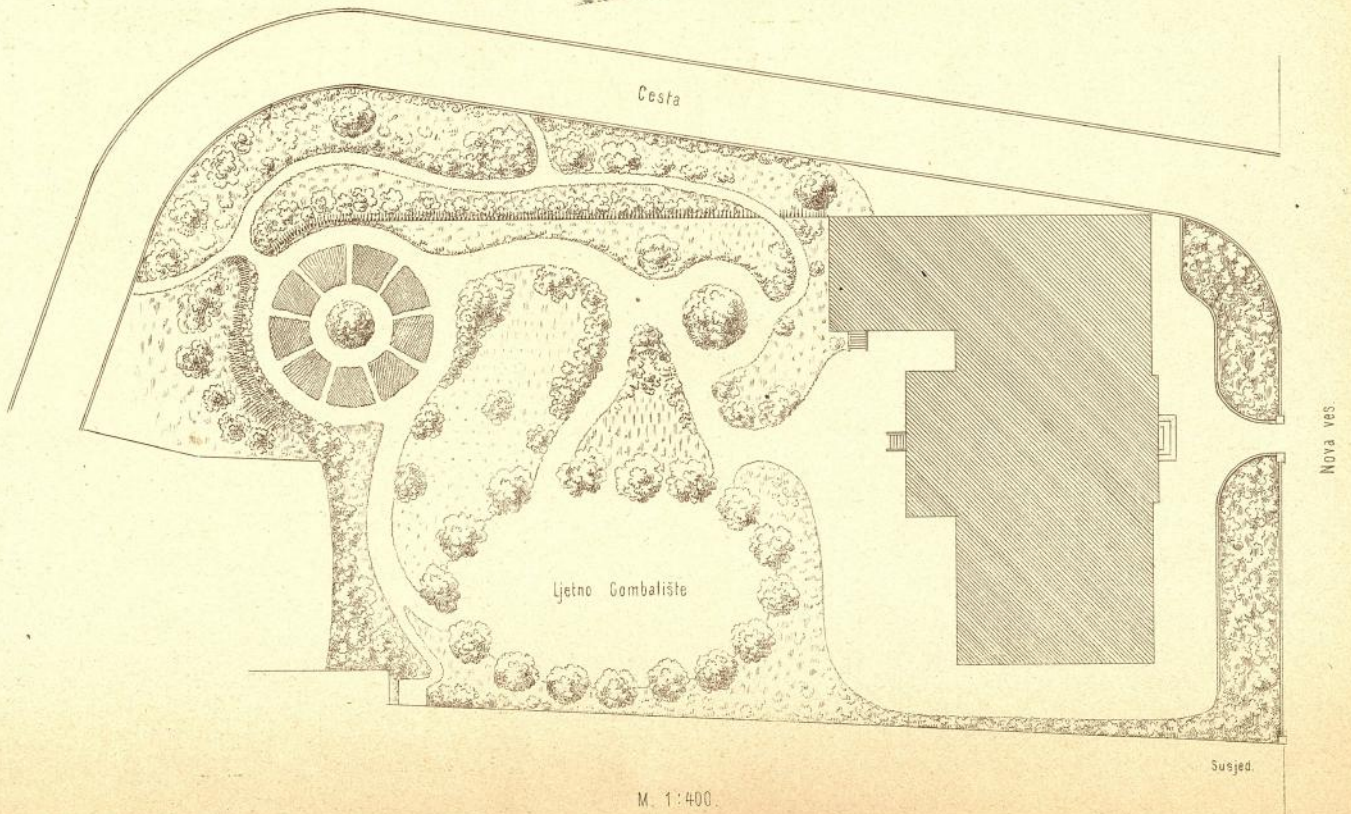
Gradska pučka učionica na Kaptolu.

Temelj i podrum.

M. 1:150.

Položajni nacrt.

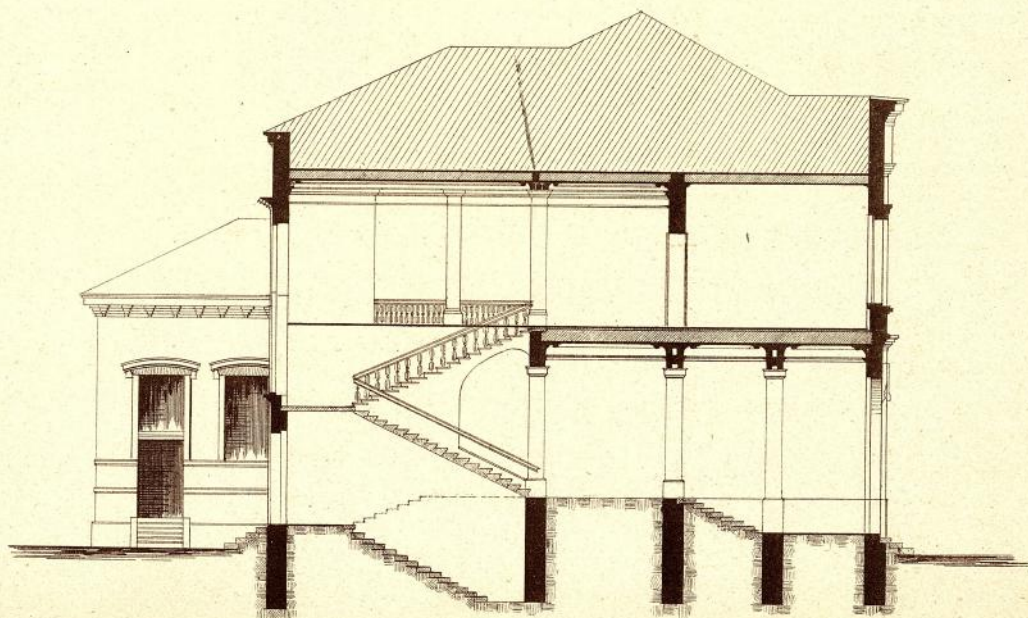
M. 1:400.

Gradska pučka učionica na Kaptolu.

Lice.

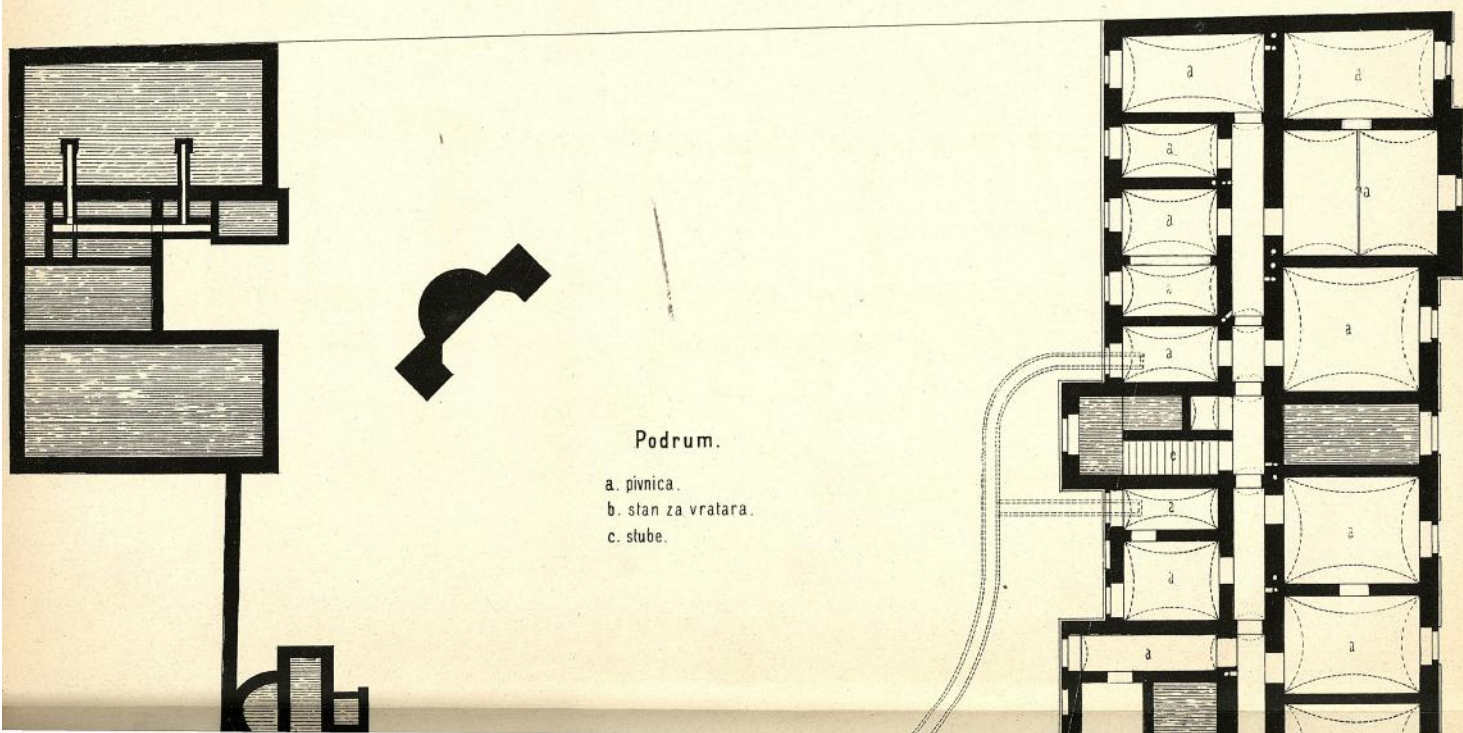
Prosjek A. B.

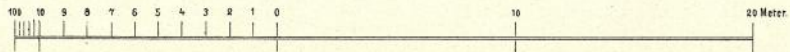
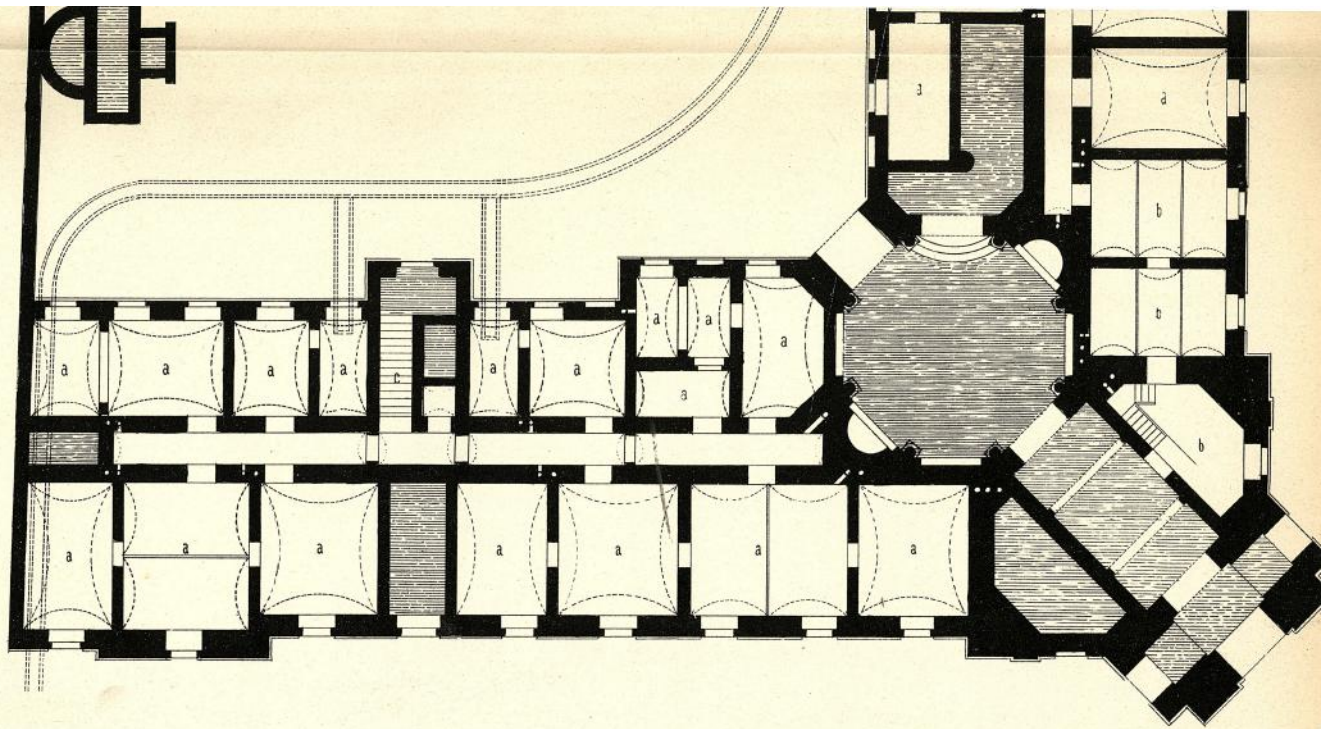

M. 1:150.

Kuća gospod. baruna Ljudevita Vranyczana Dobrinovića u Zagrebu.

Izveo Ferdo Kondrat, civ. inžinir.

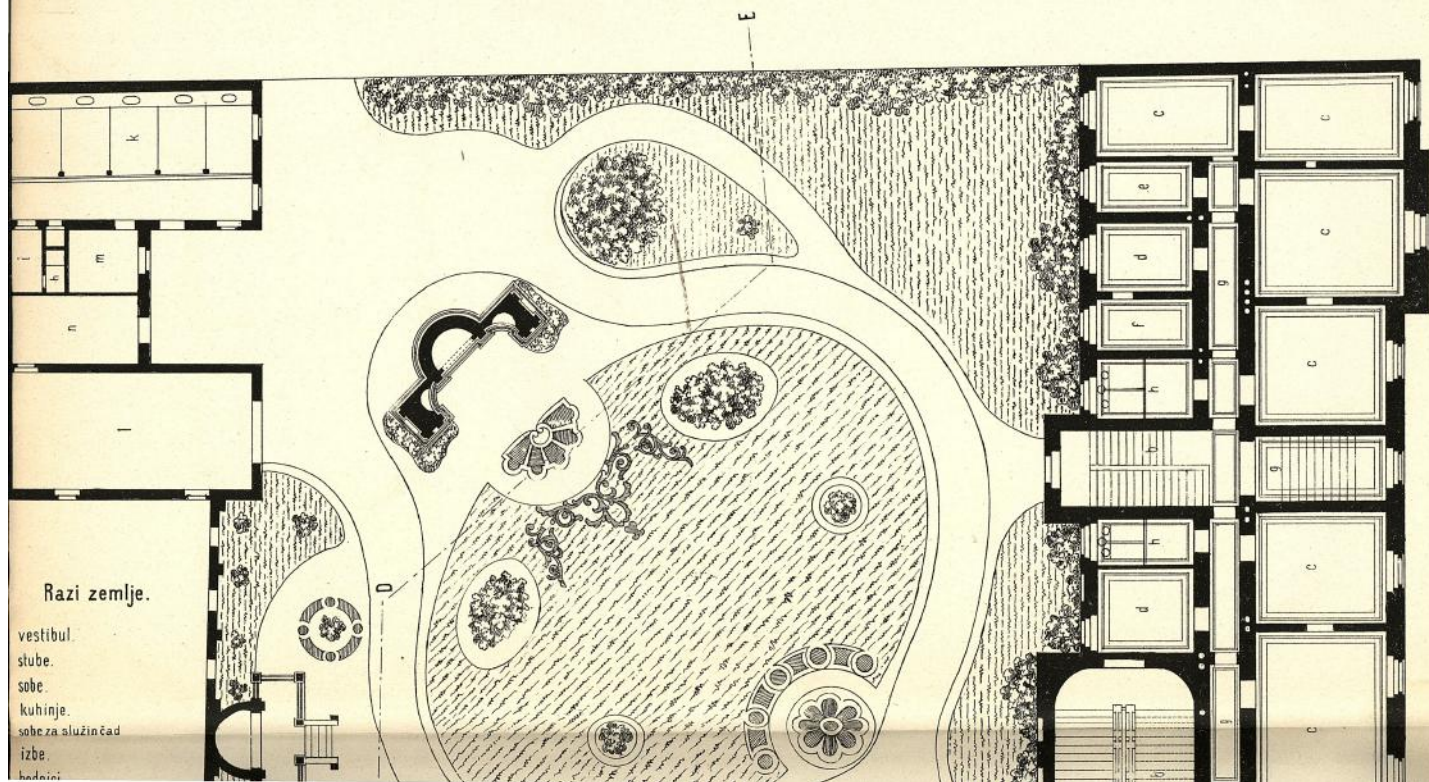

Knjižotiskara i litografija Jul. Hübn-a u Zagrebu.

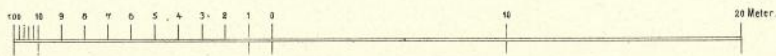
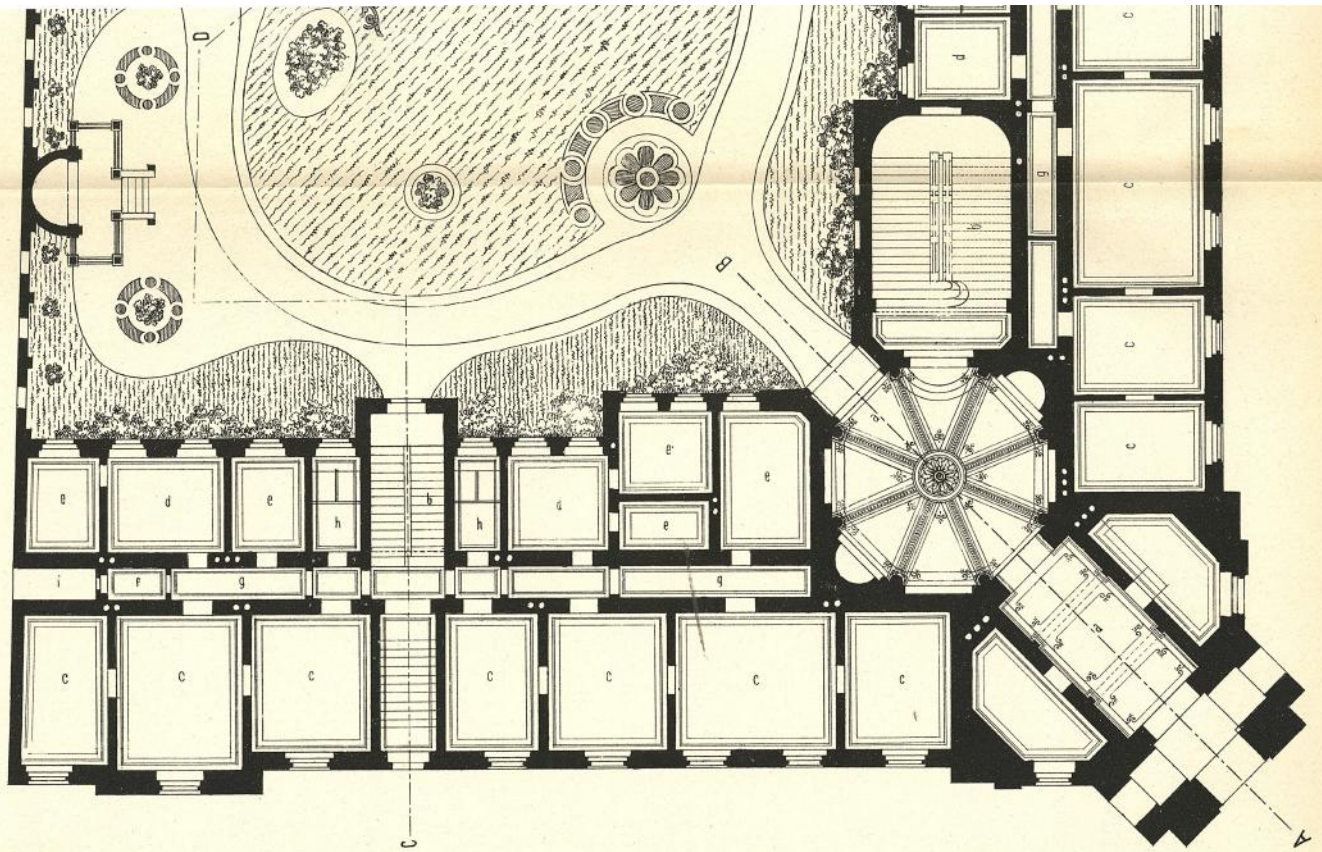
Kuća gospod. baruna Ljudevita Vranyczana Dobrinovića u Zagrebu.

Izveo Ferdo Kondrat, civ. inženir.

Razi zemlje.

- vestibul.
- stube.
- sobe.
- kuhinje.
- sobe za služinčad
- izbe.
- hodnici
- zahodi
- svetlišta
- staja
- kolnica.
- soba za kožijaša.
- izba za konjske sprave.

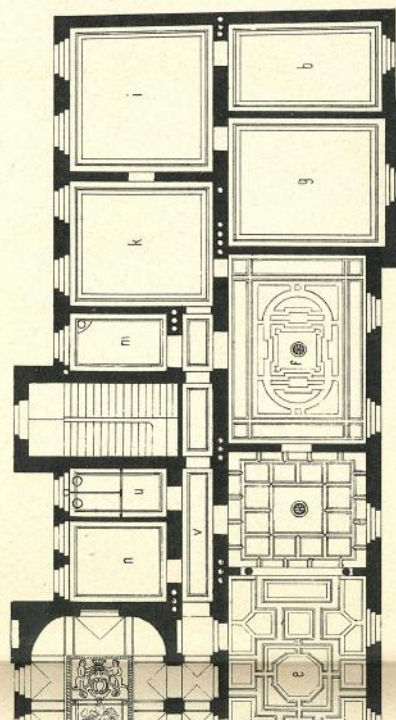

Kuća gospod. baruna Ljudevita Vranjzdana Dobrinovića u Zagrebu.

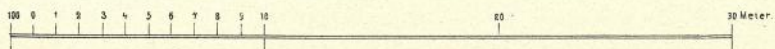
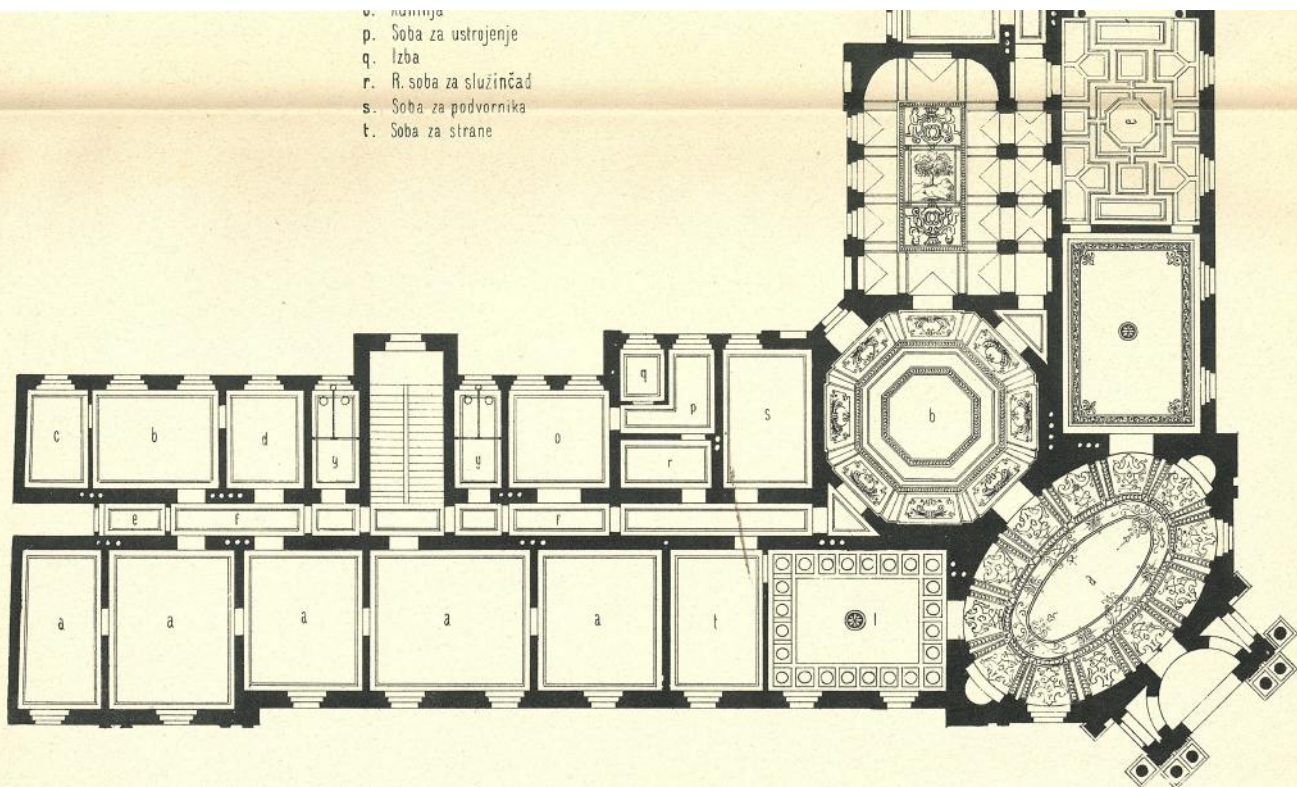
Izveo Ferdo Kondrat, civ. inženir.

Prvi kat.

- a. Salon
- b. Foyer
- c. Stubište
- d. Predsoba
- e. Blagovaonica
- f. Biblioteka
- g. Soba
- h. Garderoba
- i. Soba za spavanje
- k. d'ito gosp. baruna
- l. Soba za igranje
- m. d'ito za kupanje
- n. " za Gouvernanfu
- o. Kuhinja
- p. Soba za ustrojenje
- q. Izba
- r. R. soba za sluzinčad
- s. Soba za podvornika
- t. Soba za strane

- v. hodnik
- p. Soba za ustrojenje
- q. Izba
- r. R. soba za služinčad
- s. Soba za podvornika
- t. Soba za strane

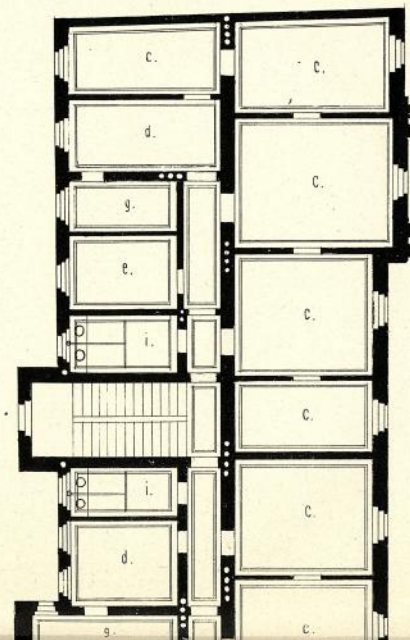

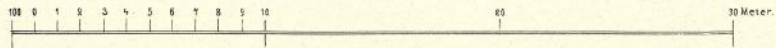
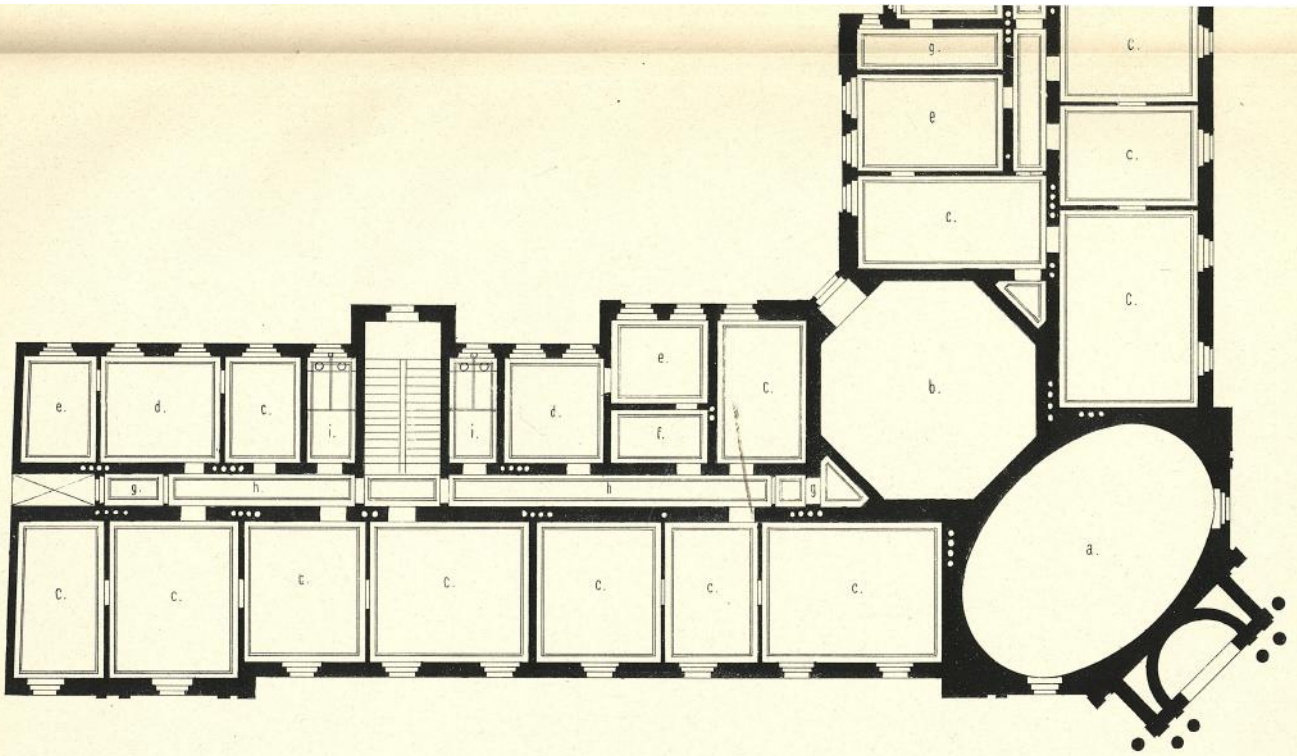
Kuća gospod. baruna Ljudevita Vranyczana Dobrinovića u Zagrebu.

Izveo Ferdo Kondrat, civ. inžinir.

Drugi kat.

- a. Salon.
- b. Foyer.
- c. Sobe.
- d. Kuhinje.
- e. Sobe za služinčad.
- f. R. soba.
- g. Izbe.
- h. Hodinci.
- i. Zahodi.

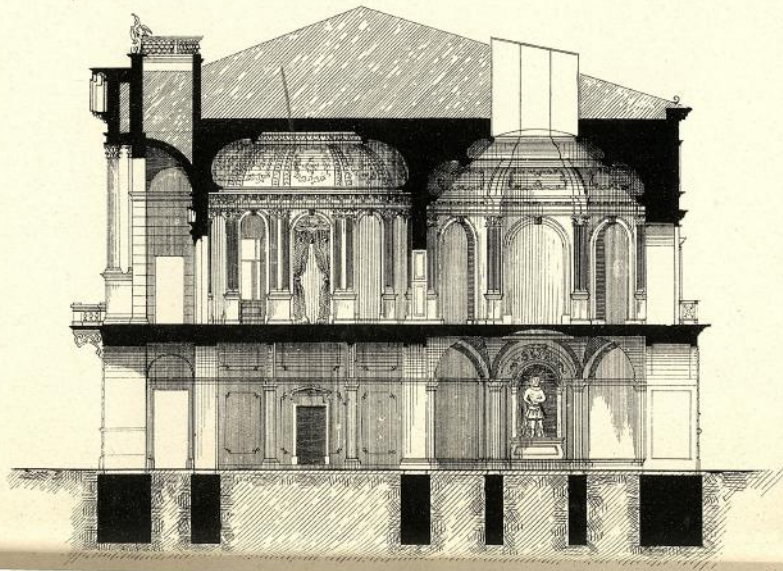

Knjigotiskara i litografija Jul. Hühna u Zagrebu.

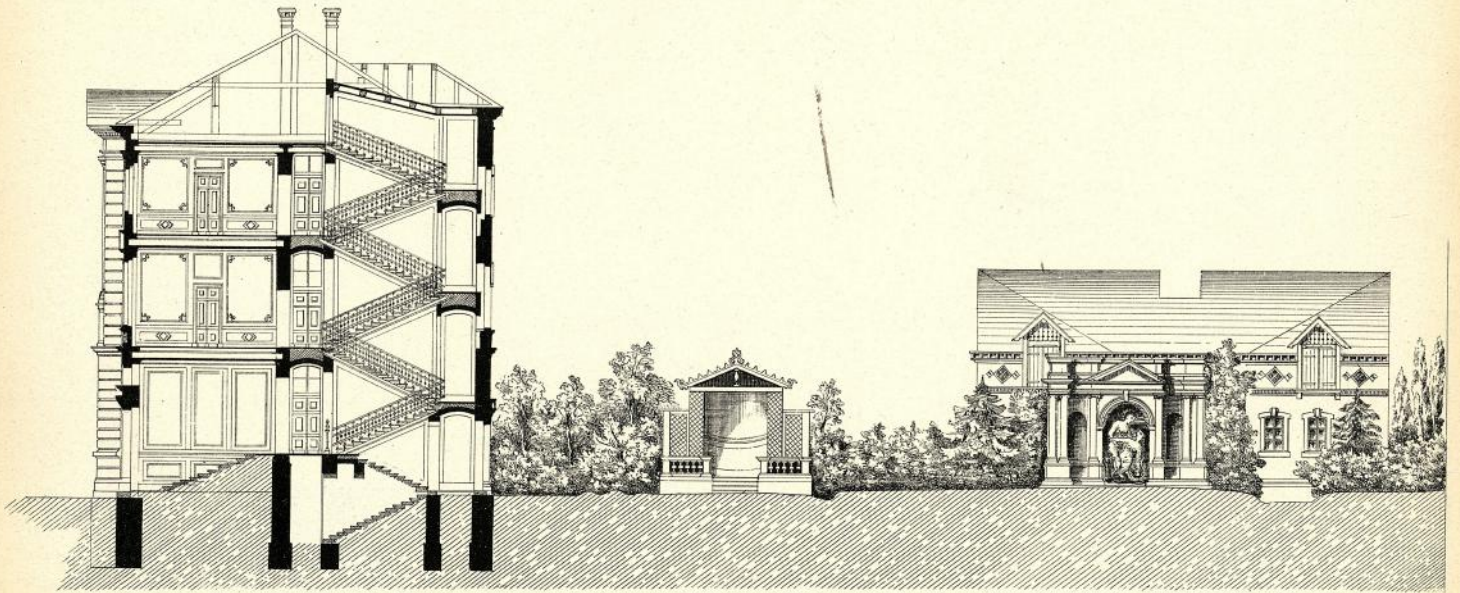
Kuća gospod. baruna Ljudevita Vranjzcanca Dobrinovića
u Zagrebu.

Izveo Ferdo Kondrat, civ. inženir.

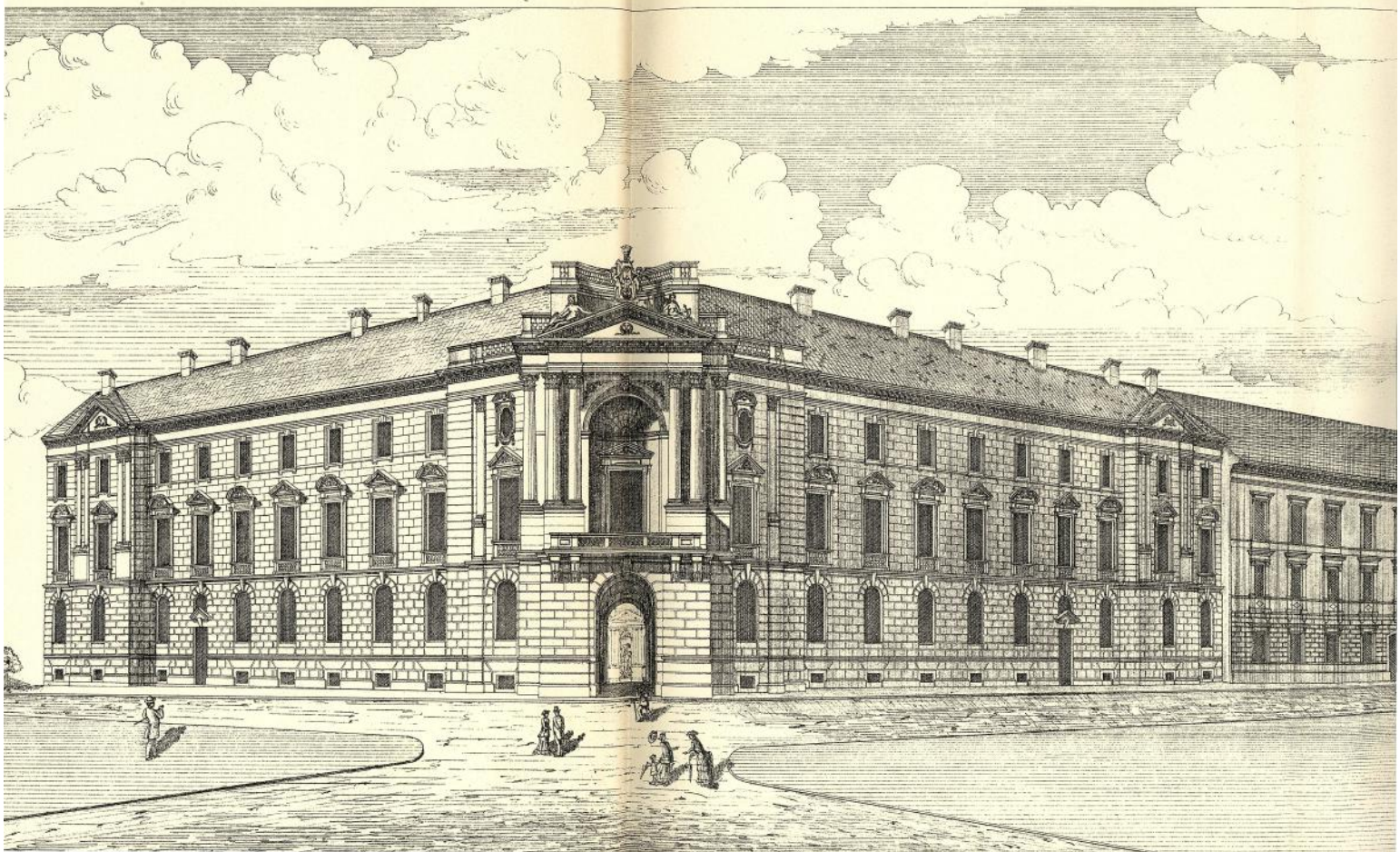
Prorez A. B.

Prorez C. D.

Kuća gospod. baruna Ljudevita Vranjzcanca Dobrinovića
u Zagrebu.

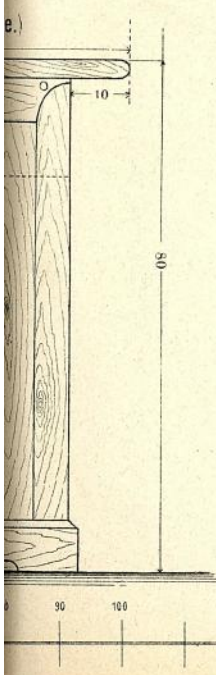
NACRT

učiteljskog stola i školske
klupe po Zvezovom sistemu.

Opazka. Nacrt predstavlja klupu br. II. [:po Zvezu za djecu od 12—14. godine:]. Sve su omjere u centimetrima izražene. Ladica stola ide kroz svu širinu i duljinu njegovu. Ciena klupe za 2 djaka (dug. 1·20 m.) 5 f. 50 novč; za 3 djaka (dug. 1·80 m.) 7 f. 50 novč. Stol ukladjen sa 3 strana 12 fr. Sve mlazovito naličeno i pokošteno.

Skrižaljka za pojedine omjere.

Cрта:	Klupe br.				Opazka
	I.	II.	III.	IV.	
	c/m.	c/m.	c/m.	c/m.	
a — b	70	73	77	80	Klupe br. I. mogu se rabiti samo u I. razredu pučkih škola a tek iznimice u II. razredu. Za pučke naše škole rabe najviše br. II i III.
a — d	40	33	40	40	
b — c	33	33	33	33	
c — d	64	67	70	74	
c — h	24	26	28	30	
g — h	11	12	14	15	
h — i	12	12	12	12	
g — k	40	41	42	44	
g — l	22	24	26	28	
b - b' (m - i)	73	76	80	84	
m — i	28	28	28	28	
Duljina sjedala od djaka do djaka:					
b — n	60	60	60	60	

Sgrada hrv. slavonskoga gospodarskoga društva u Zagrebu.
Sajmište br. 2.

Le palais de la société croate d'agriculture à Zagreb.
Place du marché 2.

Arhitekta FRANJO KLEIN.

Architect FR. KLEIN.

Izdalo „društvo inženira i arhitekta u Zagrebu“.

Édité par la société des ingénieurs et des architectes croates
à Zagreb.

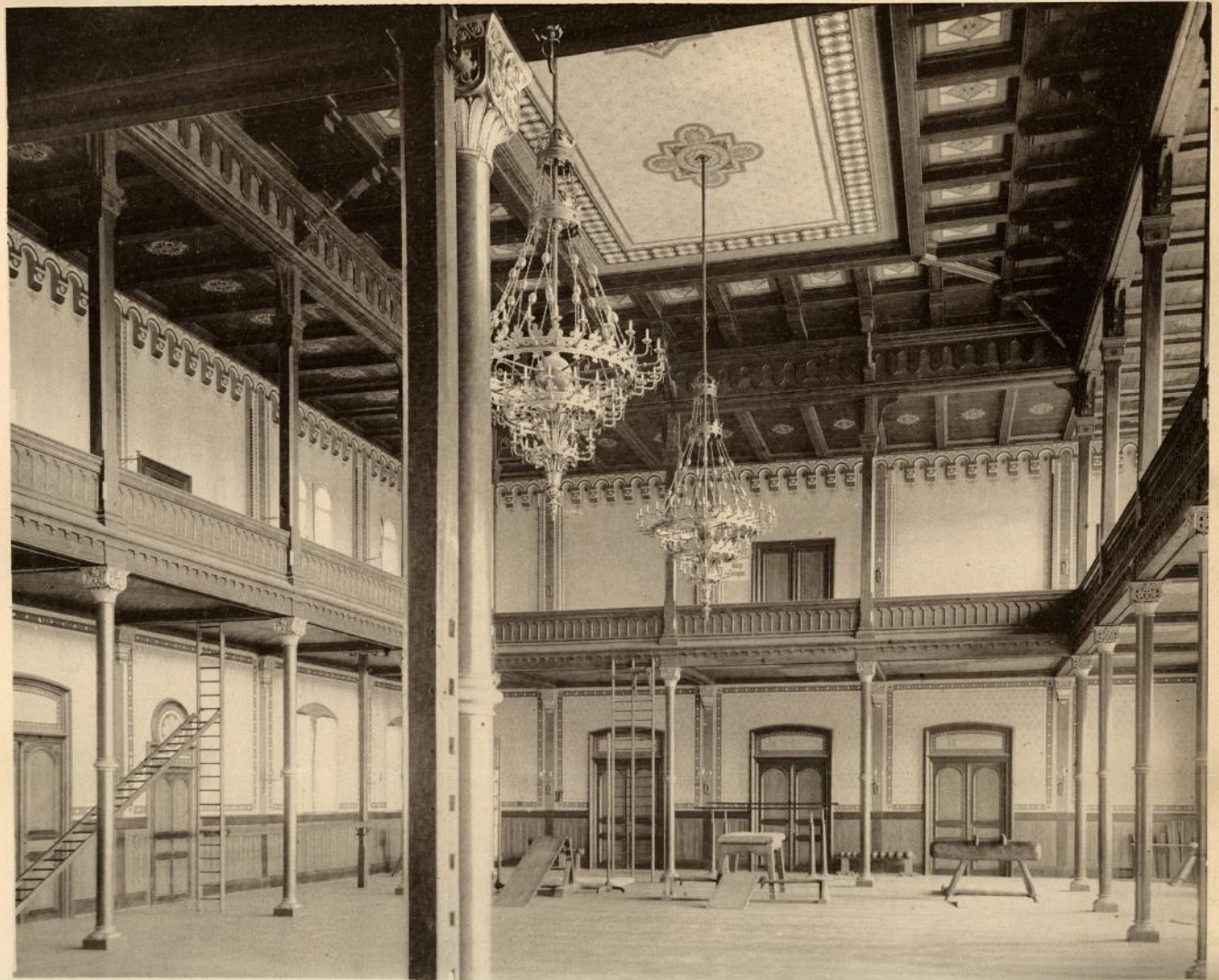
Kip sv. Jurja u Zagrebu.

La statue du St. Georges à Zagreb.

Dvorana „Hrvatskoga Sokola“ u Zagrebu.

L'intérieur de la salle du palais de la société gymnastique „Hrvatski Sokol“, à Zagreb.

Arhitekti: MATIJA ANTOLEC i FERDO KONDRAT.

Izdalo „društvo inženira i arhitekta u Zagrebu“.

Architectes: MATH. ANTOLEC et F. KONDRAT.

Édité par la société des ingénieurs et des architectes croates à Zagreb.